

VERSLAG OPENBARE VERGADERING D.D. 25 OKTOBER 2023 INZAKE DE PROGRAMMABEGROTING 2024 VAN DE COMMISSIES VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN

Datum verslag 25 oktober 2023
Locatie Stadhuis, de raadszaal
Verslag door Geertjan Benus (Notutekst)

Aanwezigen:

Ochtendvergadering

De voorzitter, mevrouw L. Bode, en van het college de burgemeester mevrouw S. Dijkema, de wethouder mevrouw R. Streefland, en de wethouder mevrouw S. Schilderman, mevrouw L. Voortman, de wethouder E. Oosters, en voorts de leden: de heer F. Dekkers (GroenLinks), mevrouw M. Fattal (GroenLinks), de heer M. Koning (D66), mevrouw Dada Antonij (D66), de heer A. Ait Daoua (D66), de heer V. Stevens (Student & Starter), de heer R. Snijder (Student & Starter), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), mevrouw I. Raaijmakers (PvdA), mevrouw H. Assen (PvdA), mevrouw R. Leever (PvdA), mevrouw T. Meerding (VVD), mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw Ch. Passier (VOLT), mevrouw S. Nolten (BIJ1), mevrouw Y. Hessel (Utrecht Solidair), de heer S. Gaillard (Stadsbelang Utrecht), de heer I. Simsek (DENK), en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Lok en de commissiesecretaris.

Verslag inzake de programmabegroting 2024 commissie VBF

Aanwezigen:	- 1 -
1. Opening en mededelingen	- 2 -
Ochtendvergadering 25 oktober 2023	- 3 -
2. De commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	- 3 -

Ochtendvergadering 25 oktober 2022

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, mevrouw Bode, heropent de bespreking met het onder de aandacht brengen van de raadsvergadering waarin besloten zal worden over de programmabegroting. Zij heet alle aanwezigen welkom in deze bespreking van de Programmabegroting.

Mededelingen

Geen.

Mededelingen van de zijde van het college

Wethouder Schilderman deelt mee dat wethouder Streefland ziek is en vervangen wordt door wethouder Voortman in dit ochtenddeel. Zij deelt mee zelf piketdienst te hebben en dat zij tijdens de vergadering weggeroepen kan worden en dat zij zich op de hoogte zal blijven houden van de voortgang in de debatten.

Mededelingen van de voorzitter

Een afmelding is ontvangen van de PVV.

Heropening van de vergadering, middagvergadering deel 1

50 **De voorzitter**, mevrouw Passier, heropent de vergadering van de begrotingscommissie. Zij heet iedereen welkom die op een of andere wijze aanwezig is. De voorzitter schetst de tijd die de commissie ter beschikking staat.

Mededelingen

Wethouder Streefland is ziek en wethouder Voortman vervangt haar.

Heropening van de vergadering middagvergadering deel 2

De voorzitter, de heer Van der Zweth, heropent de vergadering en heet iedereen welkom.

Mededelingen

60 **De voorzitter**, de heer Van der Zweth deelt mee dat twee fracties zich hebben afgemeld: BIJ1 en de PVV. Er zijn geen verzoeken ontvangen om de geheime stukken te bespreken.

Ochtendvergadering 25 oktober 2023

2. De commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën.

Openbare orde en Veiligheid (incl. mensenhandel en drugscriminaliteit), Handhaving, Ombudszaken, Internationale zaken, Regionale samenwerking, Burgerzaken, Personeel en Organisatie

70 **De voorzitter** heropent de bespreking van de programmabegroting met het onder de aandacht brengen van de raadsvergadering waarin besloten zal worden over de programmabegroting. Zij heet alle aanwezigen welkom.

Mededelingen

Geen.

Mededelingen van de zijde van het college

80 **Wethouder Schilderman** deelt mee dat wethouder Streefland ziek is en vervangen wordt door wethouder Voortman in dit ochtenddeel. Zij deelt mee zelf piketdienst te hebben en tijdens de vergadering weggeroepen kan worden.

Mededelingen van de voorzitter

Een afmelding is ontvangen van de PVV.

De bespreking

De voorzitter deelt mee geen verzoeken te hebben ontvangen voor behandeling van geheime stukken. Dat wordt bevestigd door de commissie. Dit onderdeel van de begrotingsbespreking wordt behandeld in twee termijnen. Zij gaat in op de orde van de vergadering.

90

De commissie

Mevrouw Meerdink (VVD) besteedt aandacht aan het belang van het onderwerp veiligheid voor de Utrechtse bevolking. Zij ziet dat voor dit stadsbestuur veiligheid niet op nummer één staat. Slechts 3% van al het geld gaat naar Veiligheid. Ook uit

de doelstellingen van het college blijkt dat het college te weinig ambitie heeft op veiligheid. Dit college stelt als ambitie het veiligheidsniveau gelijk te houden of te verbeteren. Kennelijk neemt het bestuur genoegen met de huidige situatie.

De heer Koning (D66) vraagt of de VVD erkent dat met het teruglezen van de veiligheidsrapporten van de afgelopen jaren, ook met deze doelstelling de veiligheid verbetert, ook ten opzichte van tijden waarin de VVD in het college zat.

Mevrouw Meerding (VVD) herkent de verbetering niet; zij ziet dat het aantal misdrijven tussen 2021 en 2022 met 2000 is toegenomen. Dat is 11%. Zij vraagt waarop de heer Koning zich baseert.

De heer Koning (D66) spreekt over de lange termijn monitoring. In de coronatijd zijn fluctuaties geweest in misdaadcijfers. Hij stelt zijn vraag wederom en vraagt of mevrouw Meerding dat erkent.

Mevrouw Meerding (VVD) heeft niet het idee dat het vooruit gaat. Zij heeft het idee dat de gemeente voor steeds grotere opgaven komt staan en dat geprobeerd wordt om dat zo goed mogelijk te managen. Kijkend naar de indicator hoe veilig Utrechters zich voelen, ziet zij geen stijgende lijn vooruit.

De heer Koning (D66) erkent volledig de grote uitdagingen waarover mevrouw Meerding spreekt. Utrecht heeft te maken met veel crises. Dat is ook te zien op het gebied van veiligheid. Dit college zet daar extra middelen tegenover. In de afgelopen jaren is heel veel meer geld uitgetrokken voor veiligheid. Hij vraagt of mevrouw Meerding dát dan erkent.

Mevrouw Meerding (VVD) zou niet willen spreken over heel veel meer geld; zij erkent een stijgende lijn en vindt dat positief.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of mevrouw Meerding erkent dat tot 2023 een stijging was waar te nemen maar dat er weer sprake is van een dalende lijn vanaf 2023. Dat is mogelijk ongewenst in het licht van de uitdagingen die de gemeente Utrecht heeft.

Mevrouw Meerding (VVD) erkent dat te hebben gezien; zij ziet in 2024/2025 tot haar spijt een dalende lijn. Zij vervolgt haar betoog.

De VVD volgt de keuze niet van het college om genoegen te nemen met de huidige situatie. Zij ziet dat er meer dan genoeg veiligheidsproblemen in de stad zijn; de inwoners verwachten dat die worden aangepakt. Wat haar betreft moet het doel zijn de veiligheid te verbeteren; gelijk houden vindt zij geen ambitie.

Zij vraagt de burgemeester om die reden waarom opnieuw voor die doelstelling is gekozen en of het gelijk houden te schrappen is en er naar te streven is om de veiligheid altijd te verbeteren. De VVD kan het college op weg helpen als het om meer ambitie op veiligheid gaat.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of de VVD dat streven principieel wil toevoegen; zij begrijpt dat, zij denkt ook dat iedereen dat deelt; of vindt de VVD dat het gaat om een reële ambitie, dat na een jaar zal blijken dat die haalbaar was.

Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat beide opgaat. Zij vindt dat principieel naar verbetering van de veiligheid gestreefd moet worden. Tegelijkertijd houdt ook haar fractie van reële doelstellingen. Zij denkt dat het reëel is om bepaalde problemen die nu spelen op te lossen en dat daarmee de situatie wordt verbeterd.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat Utrecht niet op zich staat als het gaat om veiligheid. Zij vraagt hoe volgens de VVD dat wat in Utrecht te zien is, zich verhoudt tot de rest van de omgeving en het land. Zou Utrecht eigenstandig ervoor moeten kunnen zorgen dat de problemen die in het hele land spelen hier niet spelen?

Mevrouw Meerding (VVD) antwoord ontkennend. Als het gaat om veiligheid, is altijd sprake van samenwerking met het Rijk, al is het alleen maar omdat de politie centraal wordt geregeld. Te zien is dat andere G4 steden, bijvoorbeeld Rotterdam, andere keuzes maken als het gaat om veiligheid. De gemeenten trekken daar meer geld voor uit. Die keuze is wel degelijk te maken wat haar betreft wanneer veiligheid de prioriteit is. Zij ziet dat niet terug bij dit stadsbestuur.

Mevrouw Assen (PvdA) vindt Rotterdam niet bepaald een veiliger stad dan Utrecht. Dat lijkt haar relevant om hierin mee te nemen.

Mevrouw Meerding (VVD) bevestigt dat in Rotterdam meer problemen zijn. Zij herhaalt haar argumenten als het gaat om de focus op veiligheid, als het gaat om het reserveren van geld en om nieuwe aanpakken om de situatie daar veiliger te maken.

De heer Van Steeg (CDA) is het eens met mevrouw Meerding; gestreefd moet worden naar daling van het aantal misdrijven. Dat is vastgesteld bij de laatste Veiligheidsagenda. De vraag is dan hoe dat te gaan doen. Het aantal misdrijven zegt nog niet zoveel over wat er in de stad gebeurt; Utrecht is bezig met het tegengaan van ondermijning, met digitale veiligheid. Het gaat steeds meer ook om onzichtbare criminaliteit. Hij doet de suggestie dat beter inzichtelijk te maken en dan te komen tot heldere doelstellingen. Hij is het op zich eens met het doel van de VVD.

Mevrouw Meerding (VVD) is het daarover eens. Zij deelt de analyse dat het nu niet inzichtelijk is en dat alleen criminaliteitscijfers nog niet een voldoende beeld geven van wat er in de stad gebeurt en de stand van zaken. Zij hoopt hieraan een vorm te kunnen geven bij de raadstoets Veiligheid, waarbij ook zij betrokken is.

De heer Van Steeg (CDA) hoopt dan wel dat daarmee verder gekomen wordt dan het laten dalen van het aantal misdrijven; hij stelt voor vanuit de raadstoets een doelstelling te formuleren om op het gebied van veiligheid verbeteringen aan te brengen. Hij oppert dat de VVD daarvoor een voorstel doet. De heer Van Steeg denkt graag mee.

Mevrouw Meerding (VVD) heeft de indruk dat het CDA en VVD het eens zijn; zij ondersteunt zijn oproep van harte. Zij vervolgt haar betoog.

De VVD kan het college op weg helpen als het gaat om meer ambitie op veiligheid; de VVD heeft nog wel een en ander toe te voegen.

Het valt haar fractie op dat er twee plekken zijn in Utrecht die de laatste tijd veel het nieuws hebben gehaald vanwege aanhoudende overlast en ernstige incidenten. Dan gaat het om Kanaleneiland Zuid en winkelcentrum Lunetten. Deze plekken kennen tot op heden niet een eigen gerichte aanpak zoals de ASW of Lombok die wel hebben. Zij vraagt het college Kanaleneiland Zuid en Lunetten als focusgebieden toe te voegen aan deze aanpak of in ieder geval een integrale en lange termijn aanpak hiervoor op te stellen. In het verlengde daarvan valt haar op dat op die twee plekken meerdere malen is geprobeerd om de overlast te verhelpen door bijvoorbeeld een tijdelijke camera te plaatsen. Dat hielp ook altijd even. Maar zodra de camera weer weg moest vanwege de regels van de gemeente, kwam de overlast weer terug. Volgens de VVD illustreert dat op sommige plekken nog steeds behoefte is aan een vaste camera maar dat er te weinig vaste camera's beschikbaar zijn vanwege het gemeentelijk beleid en het beleidsveld cameratoezicht dat is vastgesteld.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat de VVD een beeld schetst waarin een tijdelijke camera die verdwijnt voor altijd verdwijnt. In dergelijke gevallen wordt opnieuw getoetst of de camera daar nodig is; dan is die camera terug te plaatsen. Zij vraagt of de VVD dat herkent.

Mevrouw Meerding (VVD) antwoordt bevestigend. Dat is de doorn in haar ogen in deze situatie; te zien is dat de maximale tijd wordt verlengd. Dan moet de camera alsnog weg. Dan wordt na een half jaar geconstateerd dat de overlast is teruggekomen en dan wordt de tijdelijke camera teruggehangen. Zij vraagt zich af waarmee het bestuur dan bezig is. Wat haar betreft is er dan behoefte aan een vaste camera.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) vraagt of de VVD inziet dat de veiligheid op veel andere manieren ook wordt aangepakt, bijvoorbeeld met meer agenten of met meer jongerenwerkers op straat.

200 **Mevrouw Meerding** (VVD) antwoordt dat zeker te zien. Cameratoezicht is een vorm van een sluitstuk waarbij eerst andere maatregelen zijn geprobeerd. Toch is te zien dat op deze twee locaties in het bijzonder cameratoezicht wel nodig wordt geacht - andere maatregelen waren niet effectief genoeg - en dan staat de burgemeester met lege handen; die kan alleen de tijdelijke camera ophangen. Zij vindt dat geen duurzame oplossing en zij hekelt het beleid. Zij vervolgt.

De heer Van Steeg (CDA) vindt het terecht dat mevrouw Meerding het winkelcentrum Lunetten noemt. Daar stopt een ondernemer vanwege de veiligheidssituatie. Hij vindt dat geïnvesteerd moet worden in het winkelcentrum Lunetten. Hij vindt dat de investering in de lokale winkelgebieden nodig is om die plekken weer leefbaar te maken.

210 **Mevrouw Meerding** (VVD) deelt en onderschrijft dat met de heer Van Steeg. Zij vraagt het college of het ook van mening is dat er een gebrek aan vaste camera's is en dat het steeds opnieuw ophangen van een tijdelijke camera zijn doel voorbij schiet.

Zij gaat in op de overlast vanwege vuurwerk. Zij schetst de huidige situatie ondanks het verbod. Zij legt de vraag voor hoe het staat met de aanpak ervan. Hoe gaat het met de meldingen bij het nummer van de gemeente dat daarvoor te gebruiken is. Is adequaat in te grijpen, vraagt zij de burgemeester.

220 Voor een aantal posten is alleen incidenteel geld vrijgemaakt; dat geldt bijvoorbeeld voor de gebiedsgerichte aanpak bij de ASW en Lombok. Het budget daarvoor loopt af na 2024. Daarover maakt zij zich zorgen. Zij vraagt de burgemeester wat met die gebiedsgerichte aanpak gaat gebeuren na 2024.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) constateert over het algemeen dat het de goede kant opgaat met de veiligheid in de stad. Zij refereert daarbij ook aan de inbreng van D66. Dat neemt niet weg dat GroenLinks bezorgd is over een aantal zaken.

230 Zij ziet dat er steeds meer verwarde personen op straat lopen. Het gaat om personen met onvoorspelbaar ongevaarlijk gedrag. Zij ziet steeds vaker dat crisismaatregelen opgelegd moeten worden, zoals zorg met dwang. Dat is te voelen in de stad. Het gaat om mensen die toch gevaarlijk kunnen worden ondanks dat ze geen slechte bedoelingen hebben.

In het huidige systeem vallen steeds vaker mensen buiten de boot en glijden zij langzaam af. Zij koppelt dat niet los van jarenlange landelijke bezuinigingen op de geestelijke gezondheidszorg en de verslavingszorg. Zij noemt daarbij ook de toenemende verantwoordelijkheden die de gemeente heeft gekregen en daardoor niet altijd op zorg heeft kunnen bijlopen. De gemeente heeft te weinig capaciteit om iedereen te helpen. Tegelijkertijd is te zien dat het merendeel van de ouders niet per se een diagnose heeft. Het gaat om mensen die tussen wal en schip vallen en geen dak boven het hoofd hebben, of hun baan zijn verloren en daardoor steeds verder afglijden. De vraag is hoe de stad veilig te houden is terwijl deze problemen zich blijven

- 240 voordoen in deze steeds verder individualiserende samenleving. Hierover stelt GroenLinks de burgemeester een aantal vragen.
- Hoe ervoor te zorgen dat de verwarde personen direct te maken krijgen met zorgverleners in plaats van met de politie. De politie moet ook worden ontlast.
- Zij is ook benieuwd naar hoe het gaat op wijkniveau; is er structureel overleg tussen wijkagent, een gemeentewerker, binnen het sociaal domein, samen met iemand van het Buurtteam, iemand van een Wijk GGD, die samen de E33 mensen uit de wijk doornemen zo dat zij kunnen beoordelen wie met prioriteit bezoek kunnen krijgen, ook om te voorkomen dat iemand afglijdt.
- 250 Vervolgens gaat zij in op geweld tegen vrouwen en femicide. Landelijk is te zien dat die geweldcijfers stijgen. Tot haar spijt wordt het niet altijd zo genoemd. Het merendeel speelt zich af in privésfeer. Het geweld dat vrouwen meemaken is over het algemeen langduriger en ernstiger dan mannen meemaken. Jaarlijks worden in Nederland ongeveer 40 vrouwen omgebracht door een ex partner of een familielid. Zij noemt dat femicide. Zij merkt op dat femicide een blinde vlek is in de samenleving; vaak wordt gedacht dat dat alleen plaatsvindt in andere landen in andere culturen. Zij bestrijdt dat. Dit kan iedereen overkomen, ongeacht wie iemand is en waar iemand vandaan komt. De berichtgeving in de media over deze moorden vindt mevrouw Fattal misleidend: “familiedrama”.
- 260 De voornaamste verantwoordelijkheid ligt bij de landelijke overheid; desalniettemin zijn er de stijgende cijfers. Zij noemt het actieplan voor gemeenten van het college van de Rechten van de Mens om hiertegen iets te doen. Zij noemt de actiepunten. Zij vraagt de burgemeester in te gaan op die actiepunten. Zij vraagt de burgemeester in hoeverre al actueel zijn en in hoeverre er ontbreken waarmee verder aan de slag is te gaan.
- 270 Steeds vaker worden vrouwen en kinderen achtergelaten in een ander land om nooit meer terug te keren. Dat gebeurt vaak bij de tweede en derde generatie migranten. Sommige ouders besluiten de kinderen achter te laten omdat ze te vrijgevochten zijn of deel uitmaken van de LHBTQ-plusgemeenschap. Ze laten het kind achter in een poging tot heropvoeding of voor uithuwelijking. Opsporen is niet aan te beginnen; zij pleit voor preventief handelen. Ze noemt in dat verband Friends for Freedom en het geopende meldpunt Verdwenen Vrouwen. Dat was vanwege het verhaal van Nadia die na 18 jaar terug naar Nederland vluchtte. Die werd op haar 14e uitgehuwelijkt in Afghanistan. Aangekomen bij de Nederlandse ambassade werd zij weggestuurd omdat ze langer dan 13 jaar buiten de EU en buiten Nederland was geweest; daarmee was ze haar Nederlandse nationaliteit kwijtgeraakt. Dat geldt voor veel bi-culturele vrouwen. Zij noemt het opgezette landelijk knooppunt Huwelijksdwang. De WRP is gewijzigd. Er gebeuren hele mooie dingen op landelijk niveau. Bij vermoedens moeten ambtenaren altijd een melding doen bij Veilig Thuis. En toch gebeurt het niet altijd. Zij vraagt de burgemeester hoe dit is in Utrecht. Hoeveel kinderen en vrouwen
- 280 zijn in Utrecht uitgeschreven met bestemming buitenland. Zij vraagt of Utrecht samenwerkt met het meldpunt van Friends of Freedom zodat de meldingen die daar gedaan worden, die hiermee te maken hebben direct door het stadsbestuur zijn op te pakken. Heeft de gemeente Utrecht specifiek beleid op het gebied van achterlating, ontvoering, uitbuiting, huwelijksdwang om dat aan te pakken en werkt de gemeente samen met scholen of werkgevers zo dat ook zij melden wanneer iemand plotseling verdwijnt.
- Wat GroenLinks betreft heeft de overheid een zorgplicht wanneer vrouwen en kinderen zomaar verdwijnen naar het buitenland. Wat mevrouw Fattal betreft zou de ge-

meente verder moeten gaan dan verschijningsplicht. Er wordt niet eens gevraagd waar mensen heengaan. Daardoor is opsporing onmogelijk. Zij vraagt de burgemeester wat in Utrecht te doen is om daarin een stapje verder te gaan; hoe is aan de zorgplicht verder invulling te geven?

De heer Dekkers (GroenLinks) gaat eerst in op de bedrijfsvoering, vooral als het gaat om het versterken van de uitvoeringskracht. Te zien is dat veel projecten vertragen door capaciteitsproblemen vanwege de krappe arbeidsmarkt, hoge uitstroom en ziekteverzuim. Dat is een van de gevolgen van hoge inzet van externen. Afgelopen jaren is daar vooral naar gekeken vanuit de vraag of meer realistisch te begroten is. Zijn fractie vindt het zeker zo belangrijk dat de uitvoeringskracht van de organisatie vergroot wordt zo dat projecten niet vertragen maar uitgevoerd worden. Hij legt de vraag voor hoe de aantrekkelijkheid van de organisatie te vergroten is, niet alleen om nieuwe medewerkers aan te trekken, maar ook om te voorkomen dat ze weer vertrekken. Dan gaat het zeker niet alleen om geld, maar vooral ook om interessante ontwikkelkansen. Hoe is het ziekteverzuim te beperken? GroenLinks denkt dat meer gestuurd moet worden op een ruimere capaciteit zo dat niet bij de minste of geringste pech projecten vertragen of dat er dure externen ingehuurd moeten worden en het plafond voor inhuur overschreden wordt.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dit terechte punten van GroenLinks. Tegelijkertijd is te zien dat het plafond voor inhuur verhoogd wordt naar 11%. Hij vraagt of GroenLinks gaat voorstellen om dat niet te doen.

De heer Dekkers (GroenLinks) licht toe dat de inzet van zijn fractie is de kennis intern te versterken zo dat de organisatie minder hoeft terug te vallen op externe inhuur. Wat zijn fractie betreft moet het plafond zowel niet overschreden worden als verhoogd.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of hij het goed begrijpt. De heer Dekkers stelt voor af te zien van de voorsortering op meer externe inhuur in deze begroting.

De heer Dekkers (GroenLinks) heeft op dit moment niet een concreet voorstel om dat te verlagen. Zijn fractie wil wel spreken over hoe de organisatie te versterken is zo dat het plafond omlaag kan en niet meer overschreden hoeft te worden.

De heer Van Steeg (CDA) is het daarover eens met heer Dekkers. Hij vraagt hoe de heer Dekkers dit ziet. Er zal drie keer zoveel geïnvesteerd worden dan in de afgelopen jaren in de stad. Er zijn knelpunten in de uitvoeringskracht. Hoe ziet de heer Dekkers dit in het licht van de discussie over planningsoptimisme en wat is in de toekomst te realiseren?

De heer Dekkers (GroenLinks) beaamt dat plannen van belang is; de vraag is hoe de gemeente Utrecht haar aantrekkelijkheid op de arbeidsmarkt kan versterken, hoe de gemeente kan zorgen hoe in cruciale functies voor de voortgang van projecten juridische kennis, of specifieke vakkennis in overmaat aanwezig is in plaats van een tekort waardoor de organisatie moet terugvallen op externen. Daarbij gaat het dan ook om het bieden van voldoende ontwikkelkansen voor medewerkers en of er wellicht ruimere capaciteit gepland moet worden, in plaats van op het randje. Hij vervolgt zijn betoog.

Zijns inziens zijn er goede stappen gezet bij het klantencontactcentrum en BOA's. De vraag is of het nodig is om te kijken naar functies die cruciaal zijn voor de voortgang van projecten: juridische functies, projectleiders, maar ook deskundigheid die belangrijk is voor programma's en projecten. Hij vraagt of het college bereid is om met de commissie VBF een gesprek te organiseren over hoe de uitvoeringskracht

van de organisatie te vergroten is en vertraging van projecten te voorkomen. Hij vraagt het college ter voorbereiding daarvan een notitie te maken: bij welke functies zijn de grote knelpunten? Wat zijn de mogelijke maatregelen? Hoe is de gemeentelijke organisatie te sturen op ruimere capaciteit?

Ook voor Samen Stad Maken maakt GroenLinks zich zorgen over de uitvoeringskracht; hij refereert aan eerdere uitspraken van zijn fractie daarover. Dat moet niet alleen de taak zijn van Wijken, maar van de hele organisatie. Dan gaat het zowel over capaciteit als over de kennis en ervaring met inclusieve en betekenisvolle projecten. Recentelijk stelde GroenLinks samen met andere fracties vragen over de achtergrond van waarom de gemeente externen moet inhuren. De vraagstellers verwachtten uitgebreid antwoord; hij vraagt of het college in grote lijnen kan aangeven hoe ervoor te gaan zorgen dat de gemeente Utrecht beschikt over eigen medewerkers die hiertoe in staat zijn. Hij geeft een voorbeeld van inclusieve (kinder)participatie.

De heer Van Steeg (CDA) sluit zich aan bij de inbreng van de heer Dekkers over de uitvoeringscapaciteit. Ook bij zijn fractie leven daarover zorgen. De vragen die de heer Dekkers stelde, heeft ook hij, ook in de relatie tot de inhuur van externen en ook in relatie tot het planningsoptimisme. Hij vraagt de wethouder dit nadrukkelijk mee te nemen in haar brief: hoe het zit met de personeelscapaciteit en de uitvoeringskracht van de organisatie. Het lijkt erop alsof dit een apolitieke discussie is en dat aan het eind van het jaar plotseling geld overblijft. Maar het gaat ook over politieke keuzes: wat wordt wel en wat wordt niet gedaan? Dat moet zijns inziens beter inzichtelijk gemaakt worden. Dan is bijvoorbeeld te bezuinigen op overhead. Hij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.

Hij had bij de bespreking van de financiën gesproken over het Initiatievenfonds. Beloofd is een brief voor de begrotingsbehandeling. Dit is voor zijn fractie een belangrijk onderwerp. Hij is blij dat het Initiatievenfonds dit jaar wel voldoende wordt benut. Hij vraagt het college de raad de brief toe te sturen voor de eindbehandeling. Wellicht is daar dan nog een voorstel te doen, ook in relatie tot wijkgericht werken waarover hij later in het jaar een brief verwacht.

Veiligheid vindt ook hij een belangrijk onderwerp. Hij ziet dat een aantal goede stappen gezet zijn, als het gaat om ondermijning, over het lachgasverbod. Hij hoopt dat het volgende week in het geheel wordt aangenomen en dat daarop geen wijzigingen worden doorgevoerd.

Hij vindt dat op straatintimidatie goede stappen worden gezet. Hij ziet ook dat op een aantal vlakken minder wordt geïnvesteerd. Dat zit bijvoorbeeld op handhaving in de binnenstad. Het gevoel van veiligheid gaat zeker niet omhoog; hij vindt dat handhaving daarin een van de oorzaken is. Hij legt de vraag voor of op dat gebied nog iets extra's mogelijk is.

Ook als het gaat om digitale veiligheid raakt het de stad enorm; hij noemt in dit verband de koppeling tussen sociale media en wat er fysiek in de stad gebeurt. Hij ziet dat op de lange termijn wel gekort wordt op de digitale veiligheid. Hij vraagt de burgemeester waarom die korting plaatsvindt. Zou daarin niet blijvend geïnvesteerd moeten worden, vraagt hij. Zeker in het licht van de plannen en ook in de verdere toekomst op dit onderwerp. Hij krijgt hierop graag de reactie van het college.

De heer Van Steeg wacht nog steeds in spanning op de toegezegde brief over de aanpak van drugs en de daarbij meekomende ondermijnende criminaliteit. Hij noemt

Rotterdam als de gemeente die de koe bij de horens heeft gevat. Hij vraagt of de burgemeester bereid is een dergelijke concrete stap te zetten.

De heer Koning (D66) ziet dat de gemeente meer in control is op het gebied van veiligheid vanwege de grote investeringen op dat vlak en dat er meer capaciteit is om de stad veiliger te maken en te houden. Dat wil niet zeggen dat er geen incidenten zijn in de stad. Dat betekent ook niet dat het altijd overal veilig is. Uit de cijfers met betrekking tot criminaliteit, blijkt dat de stad overal veiliger wordt.

Zijn fractie maakt zich zorgen over sommige ontwikkelingen; hij noemt in dit verband de explosieven waarmee ondernemers soms bedreigd worden.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt waarop D66 zich baseert wanneer die fractie zegt dat het overal veiliger wordt. Hij stelt die vraag omdat de cijfers die er zijn weinig zeggen over de veiligheid in de stad.

De heer Koning (D66) noemt in dit verband de Veiligheidsmonitor en de jaarlijkse cijfers over het aantal incidenten van de verschillende categorieën; decennialang ziet hij aan die cijfers dat de veiligheid toeneemt. Dat het aantal incidenten per aantal inwoners afneemt. Die conclusie trekt zijn fractie uit die cijfers. Dat is in Nederland het geval en ook in de stad Utrecht.

De heer Van Steeg (CDA) is bereid die cijfers met een korreltje zout te nemen en om te zeggen dat het tellen van misdrijven niet zoveel zegt over de daadwerkelijke veiligheid in de stad; zo heeft zijn fractie ook gekeken naar de Veiligheidsagenda. Hij hekelt die manier van kijken naar veiligheid, zeker in het licht van de ontwikkeling van criminaliteit, als het gaat over digitale veiligheid, over de ontwikkeling van sociale media, over de ontwikkeling van ondermijning. Hij leest dat niet in de veiligheids-cijfers. Die ontwikkelingen hebben een veel groter effect op de veiligheidsbeleving.

De heer Koning (D66) ziet dat het gevoel van veiligheid niet zo sterk groeit als de afname van de feitelijke criminaliteitscijfers. Ook daarvoor sluit zijn fractie de ogen niet. Dat betekent niet dat op het moment waarop de cijfers positiever worden, het bestuur maar moet doen alsof het veiliger is. Blijkbaar voelen de inwoners zich niet per se veiliger. Wat hem betreft zet de gemeente Utrecht belangrijke stappen die ook bijdragen aan het gevoel van veiligheid. Hij noemt in dat verband de gebiedsgerichte aanpak van Lombok. Zijn fractie wil dat preventie daar boven repressie gaat. Zijn fractie vindt het belangrijk dat de gemeente Utrecht dit soort zaken doet. Hij ziet dat ook terug in de investeringen in Veiligheid.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat maar ten dele waar. Ook als het gaat om de cijfers, ziet hij wisselende beelden; op zakkenrollen zit een enorme stijging. Hij doet de suggestie meer te zoeken naar een beter gekwalificeerd beeld van wat er is aan veiligheid in de stad is de ontwikkeling daarop. Hij zet dit in contrast met de conclusies die uit de genoemde cijfers worden getrokken.

De heer Koning (D66) is het ermee eens dat kwalitatieve beelden nodig zijn die onderling te delen zijn. Hij is het eens met heer Van Steeg wanneer hij zegt dat nieuwe vormen van criminaliteit heel bedreigend zijn en heel problematisch; voor heel veel ondernemers is cybercrime een groot probleem. Daarvoor mag het bestuur zijn ogen niet sluiten.

Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat heer Van Steeg veel gezegd heeft over zaken die zij ook wilde inbrengen; zij hoorde de heer Koning stellig zeggen dat het uit de cijfers blijkt dat het beter gaat en dat hij verwijst dan naar de Veiligheidsmonitor; zij merkt op dat vandaag de begroting wordt besproken. In die begroting staan ook

cijfers. Uit die cijfers blijkt het juist niet dat het beter gaat. Zij vraagt of de heer Koning dat ook ziet.

De heer Koning (D66) bevestigt dat er in de stad grote crises zijn; hij vindt dat het betoog van mevrouw Fattal in dat opzicht veel hout snijdt. Al jarenlang is te zien dat het aantal verwarde mensen op straat toeneemt. De gevolgen daarvan zijn voelbaar en het doorwerken daarvan in allerlei beleidsterreinen waarvan zijn fractie van mening is dat die een preventieve werking zouden moeten hebben hierin. Dat zit in

MOBW, in de verslavingszorg. Wanneer de preventiebasis beter op orde is, is minder veiligheid als sluitstuk nodig. Zo ziet zijn fractie dit. Hij vervolgt zijn betoog. Hij complimenteert de burgemeester met haar omgang met demonstraties. De burgemeester legt daarover duidelijk verantwoording af in brieven die na een grote of impactvolle demonstraties aan de raad worden gestuurd. Het faciliteren van demonstraties volgt zijn fractie bij uitstek met kritische blik.

In het algemeen wil zijn fractie dat er meer aandacht gericht wordt op het voorkomen van criminaliteit; preventie boven repressie. Hij ziet te vaak dat repressieve uitvoering van beleid leidt tot waterbedeffecten. Daarvan zijn ondernemers en inwoners de dupe.

Mevrouw Meerding (VVD) vraagt wat de heer Koning vindt van de reactie van het stadsbestuur op de laatste demonstratie - dat was een pro Palestijnse demonstratie en op het vertonen van de Talibanvlag.

De heer Koning (D66) merkt op dat daarover een brief is gestuurd naar de raad. In die brief is uitvoerig uiteengezet op welke wijze het bestuur daarmee is omgegaan. Hij ziet in het algemeen dat deze burgemeester en het stadsbestuur zich ervoor inspannen ruimte te geven aan demonstraties, ook in een tijd waarin politie en handhaving enorm onder druk staan en dat daarbij ook een uiterste inspanning wordt gedaan om ruimte te geven aan tegendemonstraties om dat gelijktijdig te kunnen faciliteren wanneer daaraan behoefte is in Utrecht. Hij vindt dat zo essentieel in een rechtsstaat en in de democratie dat hij de burgemeester aanmoedigt dat zo te blijven doen.

Mevrouw Meerding (VVD) is het in algemene lijnen ermee eens dat ook zij vindt dat de burgemeester vaak heel goed en voortvarend optreedt bij demonstraties. Zij vond dit iets minder sterk uitgevoerd. Zij stelt voor bij het debat over demonstraties daarop terug te blikken, hoe dat in het vervolg op de beste manier te doen.

De heer Koning (D66) vindt dat uitstekend. Hij vervolgt zijn betoog.

Zijn fractie wil graag van het college weten wanneer de toegezegde campagne start waarmee inwoners worden geïnformeerd over de kanttekeningen en wettelijke beperkingen van het gebruik van private camera's die gericht worden op de openbare ruimte.

Hij onderschrijft van harte het betoog van GroenLinks over verwarde personen en femicide evenals de vraag over het aanpakken van vuurwerkoverlast van de VVD.

Met betrekking tot participatie leest hij in de begroting terug dat het aanpassen van het participatieplan en proces gerealiseerd wordt in het laatste kwartaal van 2024 nadat de raad in het eerste kwartaal van 2024 het nieuwe plan Samen Stad Maken ontvangt. Daartussen zit het wat hem betreft veel tijd en komt het participatieplan erg laat. Hij vraagt het college deze plannen en processen niet in Q4 maar in Q2 af te ronden, zo dat de raad niet pas hoeft te spreken in 2025 over de adviezen, volgend uit 2022.

Mevrouw Assen (PvdA) krijgt van D66 graag de reflectie op het gegeven dat veiligheid en veiligheidsgevoel ongelijk verdeeld zijn over de stad en hoe zijn woorden over al of niet afgenomen veiligheid daaraan geen recht doen.

De heer Koning (D66) ziet op verschillende plekken in de stad verschillende mate van objectieve en subjectieve en beleefde veiligheid. Hij onderschrijft dat beeld. Hij vindt het belangrijk daarvan rekenschap te geven, ook in de aanpak hierin. Daarvoor haalde hij het voorbeeld aan van het Lombokplein; hij denkt dat dit goed wordt uitgerold. Hij ziet in een wijk als Overvecht in de Samen voor Overvecht aanpak dat daar ook heel erg bijgedragen wordt aan veiligheid, maar juist ook weer voor een heel groot deel vanuit de preventiekant van dat programma. Zo ziet zijn fractie dat ook graag. Hij ziet dat de stad daarvoor oog heeft en dat daaraan gewerkt wordt. Hij vindt dat het stadsbestuur dat ook zo moet blijven doen.

Mevrouw Assen (PvdA) ziet dat ook vanuit stad. Tegelijkertijd ziet zij ook een zorgelijk beeld van een soort Noord-Zuidlijn die door Utrecht heen loopt van onveilig naar veiliger en onveiliger ten opzichte van andere delen van de stad. Zij ziet nog niet altijd dat D66 dat een probleem vindt of daarop een aanpak wil zien.

De heer Koning (D66) vindt “de Noord-Zuid-lijn” in dit verband een te eenvoudige voorstelling van zaken. Hij noemt het winkelcentrum Lunetten waar het momenteel niet erg goed gaat. Hij vindt dat de vinger aan de pols moet blijven. Hij deelt met de PvdA dat het belangrijk is om daadwerkelijk meer blauw op straat te kunnen hebben en agenten die geworteld zijn in de wijk. Die zijn niet zomaar even te regelen gezien de gigantische landelijke tekorten. Hij moedigt het stadsbestuur aan zich ervoor te blijven inspannen.

Mevrouw Assen (PvdA) refereerde aan een Utrechts onderzoek als het gaat om het beeld van noord naar zuid over wijken die veiliger zijn er minder veilig. Zij nodigt D66 uit voor het vervolg om daar samen naar te kijken en hoe er voor te zorgen dat elke Utrechter zich veilig voelt in deze stad.

De heer Koning (D66) vindt dat een uitstekend pleidooi. Hij stelt voor daar samen de nek voor uit te steken.

De heer Ait Daoua (D66) schenkt aandacht aan het zijns inziens essentiële voor een efficiënte en transparante overheid bij het adequaat beheren van informatie. Dit is een tijdperk waarin digitalisering een steeds grotere rol speelt in het dagelijks leven. Dan is het van belang dat ook de gemeente hierin de juiste stappen zet.

Het goed functioneren van de democratie is zijns inziens in sterke mate afhankelijk van hoe het stadsbestuur omgaat met informatie. 27% van alle WOO verzoeken hebben een doorlooptijd van meer dan zes weken. De wet open overheid benadrukt het cruciale belang van openbare informatie.

Het vertrouwen bij de inwoners kan afnemen wanneer vertraging optreedt in het afhandelen van WOO-verzoeken. Verloren vertrouwen is niet eenvoudig terug te winnen. Hij stelt een aantal vervolgvragen op eerder gestelde vragen.

Hoe wordt de effectiviteit gemeten van het geïmplementeerde programma Informatie op Orde? Hoe staat dat in relatie tot de doorlooptijden van WOO-verzoeken?

In de huidige tijd gaan technologische en innovatieve ontwikkelingen razendsnel; hij vindt het van groot belang te investeren in de meest effectieve middelen om de informatie gemakkelijk toegankelijk te krijgen en ook betrouwbaar te kunnen weergeven.

Hij vraagt of er trainingsprogramma's zijn voor ambtenaren die ervoor zorgen dat zij optimaal gebruik kunnen maken van de verbeterde systemen en de nieuwe processen.

Hoe wordt de feedback van ambtenaren die direct met WOO-verzoeken werken verzameld en geïntegreerd in de verdere ontwikkeling en aanpassing van het programma.

Hij vindt het investeren in moderne technologie en het implementeren van best practices daarbij cruciaal. Niet alleen moet gekeken worden naar wat nu werkt maar ook naar wat nodig is in de toekomst. Om die reden heeft hij nog twee vragen. Welke andere technische mogelijkheden worden overwogen naast de voorziening e-Discovery?

540 Heeft de beslissing om geen aanschaffkosten te hebben voor e-discovery invloed op de keuze voor andere technische oplossingen die mogelijk wel kosten met zich meebrengen?

De voorzitter merkt op dat de vragen van de heer Ait Daoua in hoge mate het karakter hebben van informatieve vragen. Die kunnen mogelijk op een andere manier worden afgedaan dan in dit debat.

Mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren) staat voor een veilig Utrecht voor alle mensen. Veiligheid is een noodzaak. Zij sluit zich aan bij het volledige pleidooi van mevrouw Fattal van GroenLinks over verwarde personen, femicide en achterlating van vrouwen. Zij sluit zich ook aan bij de inbreng van de VVD over vuurwerkoverlast.
550 Zij vraagt aandacht voor de brandveiligheid van stallen. Zij refereert aan de recentelijk gestelde schriftelijke vragen van haar fractie die in de afgelopen week beantwoord zijn. Het gaat om 61 objecten waar dieren worden gehouden. Die dieren staan opgesloten en zijn bij een stalbrand aan hun lot overgelaten. In 2021 bracht de onderzoeksraad voor Veiligheid een rapport uit over het tekortschieten van de aanpak van stalbranden. Afgelopen maand waarschuwden ze opnieuw; er gebeurt veel te weinig.

Utrecht ziet zichzelf als een diervriendelijke stad die goed voor haar dieren zorgt. De Partij voor de Dieren zou willen dat de gemeente Utrecht het goede voorbeeld geeft. Haar partij wil dat strikt wordt gehandhaafd op brandveiligheid waar dieren bedrijfsmatig worden gehouden. Zij ziet graag dat de burgemeester zich daarvoor hard wil maken. Zij vraagt of de burgemeester bekend is met het onderzoeksrapport van de onderzoeksraad voor veiligheid; zo nee vraagt zij of de burgemeester bereid is zich daarin te verdiepen.

560 Een van de maatregelen is inspecties op brandveiligheid waaronder een grondige elektrakeuring. In de beantwoording van de schriftelijke vragen staat dat binnen de beperkte beschikbare capaciteit keuzes gemaakt moeten worden. Zij spreekt in dit verband over preventie en adviezen aan veehouders. Niet zeker is of die adviezen worden gegeven. Het controleren ontbreekt. Haar partij maakt zich daarover zorgen en mevrouw Snippe vraagt of de burgemeester zich de zorgen kan voorstellen van haar partij. In hoeverre is de burgemeester bereid om met de VRU in gesprek te gaan om ondanks de beperkte capaciteit toch een vorm van stalcontrole in te voeren.

570 **De heer Koning** (D66) bevestigt dat de stalbranden een groot probleem vormen; tot zijn geluk zijn er niet zoveel stallen in Utrecht en is er geen intensieve veehouderij in de stad Utrecht. Hij stelde schriftelijke vragen over brandveiligheid in studentenhuisen; wat hem betreft moet daar meer capaciteit heen. Mevrouw Snippe spreekt over keuzes maken. Vindt de partij voor de dieren dat extra geld vrijgemaakt moet worden voor een paar stallen en steedes; of is het beter dat geld in te zetten voor studentenhuizen?

580 **Mevrouw Snippe** (Partij voor de Dieren) vindt dat hiermee indirect gevraagd wordt wat de Partij voor de Dieren belangrijker vindt studenten of dieren; zij vindt beide verschrikkelijk. Zij vindt het geen eerlijke vraag en gaat daar niet op in. Zij waakt voor bagatellisering van stalbranden. Zij herhaalt de informatie die zij heeft gegeven in haar bijdrage. Zij herhaalt haar stellingname. Zij vervolgt haar bijdrage in haar termijn met een oproep aan de burgemeester zich hiervoor verantwoordelijk te voelen. Haar partij is van mening dat er meer geld naar handhaving moet. Zij denkt aan een voorstel waarbij extra geld wordt uitgetrokken voor een BOA die stallen kan controleren op brandveiligheid en advies kan geven op de verbetering van stallen in dat opzicht, al dan niet in samenwerking met de VRU. Zij denkt dan aan een bedrag dat 590 ergens anders wordt weggehaald, geormerkt voor dit doel. Zij vraagt naar de mening van de burgemeester over dit idee.

Mevrouw Assen (PvdA) sluit zich aan bij het pleidooi van mevrouw Fattal over de zorg voor verwarde mensen en het voorkomen van femicide en huiselijk geweld. Zij schenkt in dat licht aandacht voor huiselijk geweld dat gepaard gaat met de feestdagen in december. Zij ziet breder dat een aantal cruciale beroepen met grote personeelstekorten veel impact hebben voor alle Utrechters. Die grote impact bij deze beroepen in de 600 publieke sector maakt dat alles gedaan moet worden om de tekorten tegen te gaan, zeker omdat Utrecht voor veel Utrechters Utrecht een te dure stad is om in te leven. Dat geldt ook voor agenten. Zij vraagt een gerichte aanpak op het bestrijden van personeelstekorten. Zij denkt daarbij aan een aantal categorieën, namelijk Wonen, Mobiliteit, voorrang op de kinderopvang en de BSO, en een campagne om (zij)instromers te werven. Ze krijgt graag de reactie van de burgemeester of een dergelijke brede aanpak op dit terrein op te zetten is; dit zal voorgesteld worden voor meerdere portefeuilles. Eerder zijn toezeggingen gedaan op de fysieke buurtposten en of wijkposten; haar fractie vindt die posten op de bekende plekken echt noodzakelijk voor het vergroten van veiligheid en veiligheidsgevoel. Zij stoort zich eraan dat die posten er nog niet 610 zijn en daarnaast dat het wijkbureau in West naar Oog in Al verhuist. Zij krijgt graag meer duidelijkheid over welke plekken en wanneer en waar gerealiseerd worden.

Mevrouw Leevers (PvdA) is blij met campagnes rondom straatintimidatie. Voor haar partij eindigt die aanpak niet voordat iedereen zich veilig voelt op straat. Na een recent gesprek met dragqueens die zich nog veel te vaak onveilig voelen en daarom steeds bezig zijn met voorzorgsmaatregelen ten behoeve van hun veiligheid, is haar vraag aan het college hoe het verder gaat en hoe die specifieke groep meegenomen gaat worden in de aanpak.

620 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) gaat in op P&O. Zij kijkt uit naar de opvolging van de motie over inhuur die is aangenomen bij de Voorjaarsnota. Zij attendeert op de aandacht in de media voor de schadelijke gevolgen van externe inhuur. Zij pleit ervoor dat de gemeente zelf maatregelen neemt om te bezuinigen en dat niet over te laten aan een duur adviesbureau.

Mevrouw Assen (PvdA) gaat kort in op participatie. Wanneer kan de eerste teken-tafel in de wijk verwacht worden? Zij refereert aan een concrete toezegging in dezen.

630 **Mevrouw Passier** (VOLT) bedankt het college voor de meer leesbare programmabegroting. Zij sluit zich aan bij de inbreng van GroenLinks over het vergroten van de capaciteit van de gemeentelijke organisatie, het planningsoptimisme, en Samen Stad Maken.

Zij vervolgt met in te gaan op de betrouwbare overheid. Het vertrouwen in de Nederlandse politiek en het openbaar bestuur staan onder druk. Ook uit de cijfers in deze begroting blijkt dat slechts 55% van de Utrechters vertrouwen heeft in de gemeenteraad. Zij is blij dat het college zich inzet om het vertrouwen van de Utrechters te vergroten en dat het daarvoor diverse activiteiten noemt die naast het college ook de raad aangaan.

640 Zij vraagt op welke manier het college gaat inzetten om ervoor te zorgen dat de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de samenwerking en de taken die van de raad worden verwacht. Op welke manier worden eventueel afspraken gemaakt met ondersteuning, met bijvoorbeeld de griffie.

Zij vraagt of het college een idee heeft hoe het is gekomen dat slechts 55% van de Utrechters vertrouwen heeft in de gemeenteraad. Haar idee is dat bewoners wel mee kunnen praten maar dat ze niet het gevoel hebben dat er echt iets wordt gedaan met hun inbreng en ook met de zichtbaarheid van de raad. Landelijk worden al gesprekken gevoerd over de werkdruk van raadsleden en ook hier in de raad. Dat heeft ook tot gevolg dat de raad wellicht niet goed genoeg zichtbaar is bij inwoners.

650 **Mevrouw Assen** (PvdA) vraagt of VOLT een idee heeft over hoe zich dit verhoudt tot een breder beeld van hoe gemeenteraden überhaupt gekend en gewaardeerd worden behalve dan de eigen indruk hoe een dergelijk percentage kan ontstaan. Dat kan dan eventueel particulier zijn.

Mevrouw Passier (VOLT) antwoordt ontkennend; bekend is dat in de grote steden de gemeenteraden een hele hoge werkdruk hebben. De gemeenteraadsleden doen dit naast hun gewone baan. Dan moet een raadslid keuzes maken. Een van de gevolgen kan zijn dat raadsleden bewoners minder spreken en minder te benaderen zijn.

Mevrouw Assen (PvdA) zoekt naar waar VOLT concreet naar op zoek is.

660 **Mevrouw Passier** (VOLT) zou graag willen dat het percentage hoger wordt; zij stelt zich voor dat alle raadsleden dat zich wensen. Het college geeft aan, aan de slag te gaan met een aantal activiteiten. Ook daarvan wil haar fractie weten hoe daarin samen te werken. Hoe wordt de raad daarin meegenomen? Zij denkt persoonlijk dat de zichtbaarheid van de raad meespeelt; zij heeft de indruk dat dat een landelijke trend is. Landelijk worden daarover gesprekken gevoerd, onder meer vanuit de VNG. Dat is niet zozeer een kritiekpunt richting het college.

Mevrouw Assen (PvdA) beschouwt de inbreng van mevrouw Passier als een steunbetuiging op het recente artikel dat door de heer van Heuven en de burgemeester gepubliceerd is over onder andere het verlof en alle andere zaken die horen bij hoe de raadsleden hun taken op een moderne manier kunnen invullen.

670 **Mevrouw Passier** (VOLT) antwoordt bevestigend.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of mevrouw Passier het eens is met hem dat het wel helpt om een hoger percentage te noemen voor de komende jaren in de begroting; dat is op dit moment niet het geval.

Mevrouw Passier (VOLT) antwoordt dat dat zeker zin heeft. Zij pleit wel voor realistische percentages. Het lokale vertrouwen kan samenhangen met het landelijke in algemene zin.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat de doelstelling ontbreekt. Hij pleit voor een doelstelling voor de komende jaren. **Mevrouw Passier** (VOLT) deelt dat punt met de heer Van Steeg. Zij vervolgt haar bijdrage in haar termijn.

680 Zij gaat in op bovengemeentelijke belangen. Zij gelooft in de kracht van onder andere Europa. Dat geldt ook voor regionaal en landelijk niveau. Zij is blij dat het college diverse activiteiten onderneemt om die samenwerking te bevorderen. Wel ziet zij in de programmabegroting geen beleidskader en ook geen effectindicatoren waardoor haar partij het lastig vindt om te controleren welke vorderingen het college maakt voor deze doelstellingen. Daarom vraagt zij het college hoe het dit zelf ziet en of het een manier voor zich ziet waarop die doelstelling te controleren is.

In het kader van Betrokken Utrecht en de volgorde der dingen merkt zij op dat de raad nog niet gesproken heeft over de nota Uitvoering Buurtgericht en wijkgericht werken inclusief de Buurtagenda's. Hiermee wordt de volgorde der dingen omge-
690 draaid: wat wil het bestuur doen en wat mag het kosten? VOLT vindt het belangrijk de volgorde der dingen zo te doorlopen, zeker wanneer het gaat om de positie van de raad. Zij vraagt het college daarmee rekening te houden in de toekomst bij onder meer de begroting.

In het kader van de informatie en dienstverlening deelde haar partij bij de bespreking van de Voorjaarsnota zijn zorgen over de voorgenomen bezuiniging bij het klanten-contactcentrum. Zij ziet dat de tevredenheid over het algemeen goed is. Maar zij ziet ook dat de tevredenheid omlaag is gegaan in de afgelopen jaren bij de afhandeling van klachten. Zij hoopt dat de maatregelen die het college neemt en die in de programmabegroting zijn benoemd zijn vruchten gaat afwerpen; haar fractie houdt dat in
700 de gaten. Dit heeft wel degelijk ook invloed op hoe mensen over de organisatie denken en over het bestuur.

Korte schorsing en hervatting van de vergadering

De heer Stevens (Student & Starter) onderstreept de inzet van zijn fractie op straat-intimidatie. Utrecht pakt een probleem aan waar veel Utrechters en voornamelijk jonge vrouwen mee te maken krijgen. Student & Starter heeft de aanpak van straat-intimidatie als speerpunt gehad en is tevreden met de houding van het college hierop. Dat neemt niet weg dat zijn fractie steeds meer signalen krijgt over straatintimidatie bij grote studentencomplexen. Hij vraagt of dit probleem bekend is bij het
710 college. Zo niet vraagt hij het college dit mee te nemen in de aanpak.

Hij vraagt naar de stand van zaken in de implementatie van de evaluatie. Zijn er tussentijdse resultaten te delen met de raad?

Zijn fractie is trots op de preventieve programma's op scholen, vooral gericht op het voorkomen van betrokkenheid van jongeren bij de drugsgerelateerde activiteiten. Zijn fractie staat voor een open en progressief beleid op het gebied van drugs.

Tegelijkertijd vindt zijn fractie dat jongeren beschermd moeten worden tegen een verval in de zwarte achterkant van de huidige situatie. De vraag is hoe de effectiviteit van het beleid te meten. Op welke manier is tussentijds bij te sturen?

De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt naar een nadere duiding van “de zwarte achterkant.” Wat bedoelt de heer Stevens hiermee?
720

De heer Stevens (Student & Starter) noemt voorbeelden: het rekruteren van jongeren op basisscholen die dan drugs moeten gaan dealen in het zwarte circuit waarin veel geld omgaat.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt of de verslavingsproblematiek ook bij de zwarte achterkant hoort.

De heer Stevens (Student & Starter) antwoordt bevestigend. Hij zal daarop terugkomen in de commissie VOWE.

730 Hij vervolgt zijn bijdrage met in te gaan op diversiteit en inclusie. In het coalitieakkoord is het volgende doel vastgesteld: een inclusieve omgeving is op de eerste plaats een veilige omgeving. De gemeente heeft daarbij zijns inziens een voorbeeldfunctie. De gemeentelijke gebouwen voorzien in inclusieve faciliteiten zoals genderneutrale toiletten, stilteruimtes, en prikkelarme plekken. Zijn fractie kon dit niet teruglezen in de programmabegroting. Hij vraagt hoe het zit met de gemeentelijke gebouwen op het gebied van inclusieve faciliteiten; voldoet elk gebouw aan de ambitie die is geformuleerd in het coalitieakkoord? Zo niet, vraagt hij naar de te zetten stappen opdat de gemeente haar voorbeeldfunctie kan realiseren.

Punt van orde

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) merkt op dat dit betrekking heeft op de commissie JWCS. De wethouder is wel aanwezig en zou daarop kunnen reageren.

740 **De voorzitter** doet de suggestie dit onderwerp voort te zetten bij de andere commissie.

Voortzetting van het debat

De heer Stevens (Student & Starter) concludeert dat dit het einde is van zijn bijdrage.

750 **De heer Simşek** (DENK) gaat in op de Palestina demonstratie in Utrecht en hij zet de waakzaamheid van de overheid als het gaat om ongepaste uitingen bij die demonstratie in het perspectief van de waakzaamheid van de overheid bij demonstraties tegen moslims en hun religieuze gebruiken. Hij benadrukt het verscheuren van de koran als een uiting van haat en groepsbelediging van de moslimgemeenschap. Hij vraagt naar de verklaring van de burgemeester. Hij vraagt de burgemeester wanneer sprake is van een belediging, waar de politie zou moeten ingrijpen tijdens een demonstratie. Hij krijgt hierop graag de reactie van de burgemeester.

760 Hij snijdt de oorlog tussen Hamas en Israël aan. Een Israëlisch bedrijf lijkt een gooi te gaan doen naar een aanbesteding van het OV in de provincie Utrecht. Hij gaat in op de activiteiten van het moederbedrijf van dat Israëlische bedrijf. Hij vindt dat dat moederbedrijf bijdraagt aan oorlogsmisdrijven en misdaden tegen de menselijkheid. Een mensenrechtenstad als Utrecht zou dat niet moeten accepteren.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de heer Simşek zeker weet dat hier sprake is van oorlogsmisdaden met gevolgen voor de bedrijfsvoering in de gemeente Utrecht.

De heer Simşek (DENK) vindt het bouwen van nederzettingen en het huisvesten van de bevolking in bezet gebied een oorlogsmisdaad. Daarmee zijn de kolonisten op de westelijke Jordaanoever en de nederzettingen ook een oorlogsmisdaad.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat hooguit in strijd met een uitspraak van de VN inzake het humanitair recht. Een oorlogsmisdaad vindt hij een andere kwalificatie. Hij vraagt de heer Simşek voorzichtiger te zijn met zijn woorden.

770 **De heer Simşek** (DENK) roept het CDA op niet lichtzinnig om te gaan met deze schending van het internationaal recht. De VN en ook mensenrechtenorganisaties als Human Right Watch gaven aan dat er sprake is van oorlogsmisdrijven door het huisvesten van kolonisten in bezet Palestina.

De voorzitter vraagt de heer Simşek te focussen op de programmabegroting van de gemeente Utrecht.

De heer Simsek (DENK) steunt een oproep van het Rightsforum en roept de wethouder op om bij de provincie aan te dringen geen aanbesteding te doen aan een Israëliisch bedrijf. Hij krijgt hierop graag de toezegging van de wethouder.

Zijn collega stelde op 4 oktober mondelinge vragen met betrekking tot ondernemers die door de gemeente worden gesloten door uitlokking van criminelen. Het slachtoffer komt aankloppen bij de gemeente om hulp, is bereid alles met de gemeente te delen en dat uitgerekend de gemeente dit slachtoffer straft en hiermee precies doet waarop de criminelen uit waren: diens zaak te sluiten. Dit is wat hem betreft het straffen van slachtoffers en het belonen van misdadigers.

DENK diende hierover eerder een motie in en is voornemens daarover nog een motie in te dienen. Zijn fractie hoopt deze keer wel op voldoende steun van partijen en hij hoopt dat de partijen bereid zijn om met deze ondernemers in gesprek te gaan en achter het slachtoffer te staan en niet achter de daders.

Op de vraag hoe het zit bij een specifieke ondernemer, gaf de burgemeester aan geen antwoord te willen geven op vragen over specifieke gevallen waar onderzoek naar loopt. In dit debat neemt DENK de ruimte hierop in te gaan.

Hij noemt de naam van een succesvolle vrouwelijke ondernemster, die hij een voorbeeld vindt voor veel vrouwen. Haar zaak is twee keer gesloten door de gemeente en is nu weer open. Er loopt geen onderzoek naar deze ondernemster. Het probleem zit erin dat niet de gemeente of de politie haar zaak kan sluiten, want die weten dat de ondernemster onschuldig is. Het gaat nu om Portaal die de huur-overeenkomst wil ontbinden. Als reden noemt Portaal nu dat de gemeente eerder het pand heeft gesloten. Allereerst loopt de ondernemster het risico op sluiting van het pand en wanneer de zaak weer opengaat kan de verhuurder het contract ontbinden. De rechtszaak is op 7 december. Haar familie met kinderen zit nu in grote onzekerheid.

Wanneer de rechter Portaal in het gelijk stelt, staat deze ondernemster op straat. Naar de letter van de wet kan deze ondernemster op straat gezet worden omdat Portaal alleen hoeft aan te tonen dat de gemeente de zaak ooit heeft gesloten. Zoals de burgemeester aangaf, wordt bij het sluiten niet gekeken naar de verwijtbaarheid van de ondernemer. Zo berokkent de crimineel de ondernemer niet alleen schade maar kan de crimineel de ondernemer met gezin en al op straat krijgen. Hij vraagt of de burgemeester spoedig met ondernemers en met deze ondernemster in het bijzonder in gesprek wil gaan, om desastreuze gevolgen te voorkomen. Hij doet een oproep aan andere partijen om na dit debat snel in gesprek te gaan met deze ondernemster om naar haar verhaal te luisteren. Hij hoort graag van de door hem aangesprokenen.

Afgelopen maand kwam het nieuws voorbij dat de NS een medewerkster naar huis stuurde vanwege haar Abaya. Zijn fractiegenoot, de heer Abassi, stelde daarover destijds mondelinge vragen. De wethouder reageerde verontwaardigd met de opmerking dat ze niet met de NS in gesprek wil gaan op basis van een individuele casus. Tot zijn spijt hield het daar op voor zijn collega en kon hij er niet verder op ingaan. De NS heeft gezegd dat het dragen van een Abaya ongewenst is. Dat duidt erop dat het niet gaat om een individuele casus, maar om structureel beleid van de NS. Utrecht is het hart van het treinverkeer. Het hoofd van de NS ligt ook hier in Utrecht. Het lijkt hem logisch dat Utrecht wel degelijk als gemeente een rol hierin kan spelen. Utrecht is de gemeente die graag voorop wil lopen als het gaat om inclusiviteit. Om die reden roept hij de wethouder op alsnog met de NS in gesprek te gaan

en aan te geven dat de gemeente Utrecht die gang van zaken onwenselijk vindt. Hij krijgt hierop graag een toezegging.

Mevrouw Meerding (VVD) wil voor het verslag gezegd hebben dat de VVD het hartgrondig oneens is met de analyse van DENK als het gaat om de kwestie Israël Palestina.

De heer Simsek (DENK) is niet verbaasd over dit standpunt van de VVD. Hij ziet dat ook landelijk.

830

De heer Van Bergen (ChristenUnie) gaat in op de portefeuilles van orde en veiligheid, bestuurlijke zaken, personeel en organisatie in die volgorde.

Hij vraagt aandacht voor mensenhandel in het kader van openbare orde en veiligheid; dat onderwerp gaat hem aan het hart omdat het de meest kwetsbare en weerloze mensen raakt die voor financieel gewin van anderen worden uitgebuit. In Utrecht is de agenda Tegen Uitbuiting opgesteld. Ook landelijk is er tot zijn geluk steeds meer aandacht voor dit onderwerp. Hij noemt de Europese dag tegen mensenhandel, en het naar de Tweede Kamer sturen van het vernieuwde programma Samen tegen Mensenhandel. Hierin wordt gefocust op bewustwording, zorg en meldingsbereidheid. Hoewel zijn fractie blij is met de toename in de aandacht voor dit onderwerp, stemmen de cijfers haar minder blij. Het programma laat zien dat nauwelijks zicht is op de problematiek. Door het ministerie wordt in het programma ingezet op verschillende verbeterpunten die zijn fractie eerder in Utrecht ook al signaleerde, zoals de overdracht van kennis tussen de verschillende instanties om zo daders/slachtoffers beter in beeld te krijgen. Voor het hele programma trok het Rijk 2 miljoen euro uit. Hij vraagt of het college daarvan kennis heeft genomen. Of er een mogelijkheid is Utrecht aanspraak te laten maken op een deel van dat budget, op welke manier is het stadsbestuur voornemens te zorgen voor een goede synergie tussen de eigen coördinaten mensenhandel en het programma Samen tegen Mensenhandel. Hij krijgt hierop graag een reactie.

840

850

Op het gebied van bestuurlijke zaken vormen de raad en college momenteel een betrouwbaar bestuur voor de stad. Hij vindt het goed dat dit belangrijke doel nu ook verankerd is in de programmabegroting. Er is duidelijk beschreven welke verantwoordelijkheden de raad hierin zelf pakt. Tot zijn spijt zijn de indicatoren voor 2022 en 2023 nog niet ingevuld. Hij vraagt naar de reden daarvan.

In het kader van Personeel en Organisatie wordt binnen de organisatie gewerkt aan Werken 3.0 waarin het werken meer hybride is. Hij vraagt of ook onderzocht wordt of het daardoor mogelijk is om in minder ruimte hetzelfde werk te doen. Wanneer er ruimte vrij wordt gespeeld, vraagt hij waarvoor die ruimte dan wordt benut.

860

Het ziekteverzuim lijkt met een percentage van 7,7% nog steeds erg hoog te liggen; in ieder geval 2% hoger dan gemiddeld. En dit terwijl er veel inzet wordt gepleegd om dat percentage omlaag te brengen. Hij vraagt of de wethouder inzicht heeft in de aard van het verzuim. Aan welke oplossingen wordt gedacht?

Mevrouw Nolten (BIJ1) onderschrijft de ingebrachte punten van mevrouw Fattal over femicide en de aanpak van verwarde personen.

BIJ1 pleitte er al eerder voor en pleit er nu weer voor: vervolgonderzoek naar institutioneel racisme. In het coalitieakkoord staat dat er hard wordt opgetreden tegen institutioneel racisme en etnisch profileren. Wat BIJ1 betreft is vervolgonderzoek daarin cruciaal.

870

Het is pas mogelijk ergens iets aan te doen wanneer bekend is waar precies het gebeurt en hoe en wie er door geraakt wordt. In het kader van dekolonisatie en “na de komma” is het wat haar betreft nu echt tijd om door te pakken. Dekolonisatie in Utrecht betekent dat het stadsbestuur bereid is de onderste steen boven te krijgen; pas dan is er concreet en gericht te handelen. Het eerdere voorstel van BIJ1 is tot haar spijt afgewezen omdat het volgens de wethouder tijd is voor actie. Daarmee is haar fractie het eens. Actie ondernemen en onderzoek kan wat haar betreft gelijktijdig naast elkaar bestaan en elkaar zelfs versterken. Veel is nog niet bekend. Experts van Artikel 1 zeggen dat vervolgonderzoek een belangrijke stap is. In het

880 eerdere onderzoek bestonden bepaalde limieten. Zo moest er een vast aantal beleidsterreinen worden behandeld in een korte tijd en was dat onderzoek destijds dusdanig onontgonnen terrein waardoor de onderzoekers tegen drempels opliepen. Inmiddels is op meer plekken onderzoek gedaan en hebben de onderzoekers meer handvatten om institutioneel racisme in overheidsinstanties te belichten, zoals ook is gebeurd bij het ministerie van buitenlandse zaken. Haar fractie denkt dat het daarom tijd is om alsnog vervolgonderzoek te laten doen. Het lijkt haar goed om voor dat proces meer tijd te nemen het onderzoek actiegericht in te steken met blijvende betrokkenheid van de onderzoekers en dat het hand in hand gaat met de aankomende Inclusieagenda.

890 Bij een volgend onderzoek bij andere organisatieonderdelen zou het wat haar betreft goed zijn om de opzet aan te vullen met intensieve en langdurige observaties van de uitvoeringspraktijk, uitgebreider dossieronderzoek en meer interviews met betrokken inwoners eventueel aangevuld met een enquête. Dit draagt wat haar betreft bij aan een completer beeld en geeft meer inzicht in de mate waarin processen van uitsluiting zich voordoen. Op een meer organisatorisch en beleidsmatig niveau kan onderzoek verricht worden naar good practices om een overzicht te bieden van effectieve manieren om institutioneel racisme te voorkomen en te verminderen. Zo is onderzoek te doen naar de effecten van het inclusiebeleid van de gemeente om tussentijds te sturen, te leren en constructieve ruimte te bieden voor feedback.

900 Haar fractie vindt het belangrijk de onderzoekers vrijheid te geven in de beleidsterreinen die zij willen uitlichten. Verschillende antiracisme experts hebben suggesties, bijvoorbeeld in het sociale domein, of digitale systemen en/of algoritmes die uitsluitende werking hebben. Het is daarom ook belangrijk te kijken naar de waarborging in het beleid om discriminatie te voorkomen. Als die waarborgen onvoldoende zijn is er kans op discriminatie in de uitwerking.

Het aankomende beleid om de organisatie inclusiever te maken en institutioneel racisme te voorkomen, verdient wat haar betreft zorgvuldige evaluaties. Onderzoek fungeert dan als startpunt om te leren van zowel succes als van falen. Bovendien gaat het bij dergelijke evaluaties niet uitsluitend om de vraag of en hoe het werkt,

910 maar ook om de vraag hoe het nog beter kan. Daarnaast wil haar fractie ook nog gezegd hebben dat het bevorderen van diversiteit binnen de gemeentelijke organisatie op zichzelf geen oplossing is.

Zij vraagt de wethouder wat gedaan is met de aanbevelingen uit het eerste onderzoek. Zij spreekt dan vooral over de aanbevelingen 7 en 8. Zij stelt deze vraag aan wethouder Voortman. Zij is benieuwd hoe het nieuwe inclusiebeleid geëvalueerd zal worden en of dat ook door een externe expert gedaan gaat worden. Haar fractie is ervan overtuigd dat het blootleggen van blinde vlekken niet door de eigen organisatie gedaan kan worden.

- 920 **De heer Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) sluit zich aan bij de opmerkingen en vragen over straatintimidatie en bij de vragen van D66 over de informatievoorziening, vooral ten opzichte van hoe de WOO-verzoeken afgehandeld worden.
- Hij vindt het goed dat er miljoenen worden geïnvesteerd in het betrouwbaar houden van de overheid. Wat zijn fractie betreft is het frappant dat de bovengemeentelijke samenwerking hieronder gerekend worden. Hij citeert Alexander Pechtold: macht verschuift van de lokale democratie naar een bovenlokale bureaucratie. Macht verdwijnt ook, specifiek als het gaat om de controlerende macht. De gemeenten geven steeds meer geld uit via de regionale samenwerkingsverbanden, zo dat gekozen gemeenteraadsleden nauwelijks grip hebben op belangrijke uitgaven en beslissingen. Bovengemeentelijk samenwerking kost de gemeente Utrecht komend jaar 3,6 miljoen euro en levert slechts 1,1 miljoen euro op. De vraag is dan waarvoor. Voor het bovenregionaal aanpakken van zaken die de inwoners van Utrecht direct raken. De Utrechtse gemeenteraad die geacht wordt de financiën te controleren en het volk te vertegenwoordigen, heeft hierop nauwelijks invloed.
- 930 In de toekomst zullen bovenregionale samenwerkingsverbanden steeds meer gaan bepalen. Later zal de zogenaamde Governance bestaan uit consent op uitgangspunten; oftewel de raad krijgt een plan voorgeschoteld waar hij verbaal nog iets over kan zeggen, maar waaraan geen amendement of motie aan te pas kan komen.
- 940 Wanneer hiermee wordt verder gegaan maakt het zijns inziens niet veel uit hoeveel geld er wordt geïnvesteerd in de betrouwbare overheid.
- Stadsbelang Utrecht pleit voor een Utrexit - het onmiddellijk verlaten van bovenregionale samenwerkingsverbanden U10 en U16. Het bovenregionale overleg en de bovenregionale planvorming gaan te ver over de hoofden heen van de gewone Utrechter. Stadsbelang Utrecht wil samenwerken met andere gemeenten, maar dan wel binnen redelijke grenzen; grenzen waarbinnen de raad niet zijn controlerende rol verliest, grenzen waarbinnen de raad niet consistent buitenspel wordt gezet en grenzen waarbinnen de gemeente Utrecht de betrouwbare overheid kan blijven garanderen. Tot zijn spijt beseft hij hierin alleen te staan in de raad; hij vraagt de toezegging van de wethouder om de ontvlechtingstrajecten en frictiekosten in kaart te brengen zo dat de raad nog beter de voor- en nadelen van uittreding kan afwegen en andere partijen de voordelen van een Utrexit zullen gaan inzien.
- 950 Hij vindt het hoog tijd dat de gemeente Utrecht weer echt een betrouwbare overheid vormt. De betrouwbare overheid is transparant en democratisch controleerbaar; hij vindt dat tegenovergesteld aan de werkwijze van de bovenregionale samenwerkingsverbanden.

De voorzitter constateert dat hiermee alle aanwezige fracties inbreng hebben geleverd. Zij schorst de vergadering voor een paar minuten en heropent die.

960 *De beantwoording*

Wethouder Schilderman constateerde dat er geen vragen zijn gesteld over inkoop of over juridische zaken en deelt mee te zullen vertrekken.

De heer Van Steeg (CDA) had gevraagd in de toegezegde brief in de bespreking van de financiën in deze commissie de personeelscapaciteit mee te nemen.

Wethouder Schilderman licht toe dat die vraag beantwoord zal worden in het kader van de organisatie.

Wethouder Oosters zal ingaan op participatie en democratisering. Zij zal de fracties aflopen met haar beantwoording.

970 Zij is het eens met GroenLinks over de belangrijke stappen die te zetten zijn als het gaat om de uitvoeringskracht van de gemeentelijke organisatie. De samenwerkende en lerende organisatie is een van de belangrijkste ontwikkelpunten in de herijking van Samen Stad Maken. Zij geeft toe dat het niet altijd goed gaat. Te zien is dat het Team Participatie door de hele gemeente heen voor advies aan collega's wordt gevonden. Ze noemt enkele voorbeelden: de toekomstgesprekken bij de stedenbouwvisie en de positie van wijken. Die kan steviger. Haar collega wethouder De Vries en zij werken daar goed op samen en komen daarover bij de raad terug.

Zij zal in grote lijnen antwoord geven op de schriftelijke vragen. Het college gaat na welke budgetten er bijvoorbeeld worden ingezet binnen de organisatie om medewerkers extern in te huren voor participatie. Zij zal proberen daarmee het participatieadvies intern te versterken en de goed om zich heen te kijken bij andere gemeenten hoe zij de participatie organiseren zodat daarvan te leren is.

980 Met betrekking tot kinderp participatie zet de wethouder uiteen dat zij en het hele college participatie van kinderen en jongeren heel erg belangrijk vinden. Het college probeert dat op verschillende vlakken te versterken, zoals met de lage leeftijdsgrens bij burgerberaden, online participatie, maar ook met de gesprekken op straat en het betrekken van basisscholen bij de stedenbouwvisie. Het college denkt dat de gemeente de kinderen en jongeren nog veel meer kan horen dan nu al gedaan wordt. Dat sluit aan bij de ambitie van het college om bij de herijking van Samen Stad
990 Maken meer in te zetten op het ongehoorde geluid. Het college wil in 2024 daar extra op in zetten, en wellicht ook in samenhang met mooie trajecten die binnen de raad en met de griffie lopen, zoals het kindervragenuur en bijvoorbeeld ook de Kinderwijk-raden waarbij het college graag aansluiting zoekt.

Richting het CDA gaat zij in op de Initiatievenfondsenbrief. Zij geeft de heer Van Steeg volledig gelijk; die brief komt zo snel mogelijk. De wethouder hoopt nog deze week, in ieder geval ver voor de behandeling van de begroting in de raad. Zij gaat in op de vraag van D66 over de tijd tussen de participatieplannen en de uitvoering van Samen Stad Maken met te benadrukken dat het college zijn uiterste best wil doen om de uitwerking van het participatieplan zo snel mogelijk na de bespreking
1000 van Samen Stad Maken naar de raad te sturen. Zij kan niet toezeggen dat dat Q2 wordt.

De vraag van de PvdA gaat over de tekentafel in de wijk; de wethouder licht toe dat de toezegging destijds van haar vooral ging over het meenemen van de suggestie in hoe meer buurt- en wijkgericht te kunnen werken en dat te verwerken in Samen Stad Maken. Daarmee is het college aan de slag. Daarover komt het college te spreken met de raad. De tekentafel is gebruikt bij het open planproces bij winkelcentrum Overvecht en voor de stedenbouwvisie.

Wethouder Voortman beantwoordt vragen over Personeel & Organisatie. Zij gaat allereerst in op de inbreng van GroenLinks die inging op de vergroting van de uitvoeringskant van de organisatie en op het nagaan hoe het werk aantrekkelijker is te maken met nog een aantal andere punten. Zij is het eens dat het belangrijk is om over eigen medewerkers te beschikken op structureel werk. Dat is het uitgangspunt van het college bij de werving van capaciteit. Daarop stuurt het college. Dat is ook uitgebreid besproken in de raadsvergadering op 6 juli jl. Toen heeft haar collega Streefland twee raadsbrieven toegezegd; de eerste over ambities en de personele
1010

capaciteit is op 27 september jl. toegestuurd en wat het college doet om mensen te werven, maar ook om mensen te behouden.

1020 Daarnaast kondigde het college aan meer detail informatie te zullen geven over een toekomstige vaste aanpak in het eerste kwartaal van 2024. Komende maandag zal de gemeente een nieuwe gemeentesecretaris krijgen. Het college wil de secretaris de tijd geven om hiermee aan de slag te gaan. Zij doet de suggestie een technische sessie hierover te organiseren. Zij adviseert de raad dat te doen nadat de raadsbrief in het eerste kwartaal is toegezonden.

De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt of dan ook ingegaan wordt op de capaciteitsplanning. Hij doet de suggestie te plannen op een ruimere capaciteit.

1030 **Wethouder Voortman** antwoordt dat onder die vraag de vraag ligt of de organisatie groter moet worden. De organisatie is groter geworden. Het uitgangspunt is al, het zelf te doen. Er is altijd naar te kijken of dat nog meer is te doen. Zij zal in de toegezegde brief er extra op ingaan hoe het college dat nu doet.

Mevrouw Passier (VOLT) sluit hierop aan. Het gaat niet alleen over het vergroten van de capaciteit van het stadskantoor, maar ook over het rekenen van meer uren per project. Worden dan minder projecten opgepakt wanneer het stadskantoor niet groter wordt?

1040 **Wethouder Voortman** zet uiteen dat slechts een deel van de medewerkers op het stadskantoor werkt. Zij begrijpt dat het ook gaat om reëler plannen. Naar wat zij weet doet de organisatie dat. Zij begrijpt uit de inbreng van mevrouw Passier dat het of niet helder is dat de gemeentelijke organisatie dat zo doet of dat de gemeentelijke organisatie dat meer moet doen. De wethouder zal in de toegezegde brief daarop ingaan: hoe het college dat momenteel doet en of dat aanpassing behoeft.

Richting het CDA bevestigt de wethouder in Q1 hierop verder terug te komen. Specifiek wilde de heer Van Steeg een punt hebben over de brief die wethouder Schilderman had toegezegd als het gaat om personeelscapaciteit; de wethouder zegt bij deze toe in de toegezegde brief ook daarop in te gaan.

1050 De fractie van D66 over Open Overheid verneemt van de wethouder dat dat de reden is waarom het college ervoor koos om informatiehuishouding op orde te brengen; zonder dat kan de overheid geen goede open overheid zijn. De informatie op orde moet ook een Rekening Risicovol Project zijn zodat het college daarop strakker gaat monitoren. Dat betekent dat zaken niet in een keer gerealiseerd worden; dat was te lezen in het document dat aan de raad is toegezonden.

De fractie van D66 had een aantal specifieke vragen over welke systemen gebruikt worden en dergelijke. Zij stelt voor dat langs de ambtelijke lijn te communiceren.

De fractie van de PvdA sprak over het tv-programma over de inhuur waarin werd aangegeven dat externe bedrijven ingehuurd worden om bezuinigingen te identificeren. Het college in Utrecht heeft er bewust voor gekozen om dat niet te doen. Het college is dit traject gestart met de inzet van alleen eigen capaciteit vanuit de lijn. Dat is ook in navolging van de toezegging van haar collega wethouder Schilderman zodat het college de raad bij de komende Voorjaarsnota alternatieven kan voorleggen waarover besluitvorming kan plaatsvinden.

1060 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) merkt op dat dit bij de Maatschappelijke Opvang dit wel gebeurt.

Wethouder Voortman kan deze opmerking niet plaatsen.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zet uiteen dat binnen de maatschappelijke opvang momenteel gekeken wordt naar draaiknoppen. Een extern bureau doet dat.

Wethouder Voortman heeft dat niet paraat. Zij spreekt nu over de Utrechtse begrotingsalternatieven. Zij zal hier naar kijken; dan komt dat terug bij de raad.

De fractie van VOLT gaf aan het college kritisch te volgen wanneer het gaat over de dienstverlening, het klantencontactcentrum, de afhandeling van klachten. Met dergelijke onderwerpen houdt ook het college zich bezig; zij dankt VOLT hiervoor. Zij bevestigt dat dit een belangrijke voorwaarde is voor het vertrouwen in de overheid.

De fractie van de ChristenUnie sprak over Werken 3.0. Als onderdeel van Werken 3.0 wordt het stadskantoor opnieuw ingericht zo dat de werkplek beter aansluit bij de nieuwe hybride manier van werken. Dat leidt ook tot efficiënter gebruik van de beschikbare aantal vierkante meters. Het zal niet leiden tot afstoten van huisvesting, maar wel tot het voorkomen dat de snelgroeiende organisatie extra huisvesting moet zoeken. Het college wil ook dat het straks beter mogelijk wordt om intern te vergaderen zodat ook minder externe vergaderlocaties gebruikt hoeven te worden. De ruimte die de gemeente heeft, zou niet zozeer kleiner worden, maar ook slimmer besteed.

De aanpak van het ziekteverzuim is beschreven in de raadsbrief van 27 september jongstleden. In de afgelopen periode deed het college extra inspanningen onder andere door de afdeling vitaliteitsplannen te laten opstellen waarin zij een gerichte aanpak maakt op het voorkomen en het verlagen van het percentage ziekteverzuim. Vijf inzetbaarheidsspecialisten zijn gestart die de leidinggevende ondersteunen bij de re-integratie van zieke medewerkers.

De fractie van BIJ1 stelde vragen naar aanleiding van het onderzoek naar institutioneel racisme, wilde graag een nieuw onderzoek daar naar. De wethouder refereert aan het uitgebreide debat hierover met haar collega wethouder Streefland. Destijds is gezegd eerst de tijd en de capaciteit in te zetten voor het uitvoeren van de aanbevelingen. Wanneer de raad nu zou zeggen een nieuw onderzoek te willen, zou dat ten koste gaan van het aan de slag gaan met de aanbevelingen. Ook dit is een kwestie van keuzes maken.

Mevrouw Nolten (BIJ1) hoort wat de wethouder zegt; met dat standpunt is haar fractie bekend. Tegelijkertijd druist dat in tegen de aanbevelingen 7 en 8 om het gelijktijdig te doen zodat het elkaar kan versterken. Aan die aanbevelingen wordt momenteel geen prioriteit gegeven terwijl die juist heel belangrijk zijn in de ogen van haar fractie.

Wethouder Voortman antwoordt dat aanbevelingen 7 het monitoringproces binnen de organisatie en uitkomsten betrof en 8 was suggesties voor het vervolgonderzoek.

Daarover werd niet gezegd dat meteen te gaan doen. Het college monitort de zaken die het college nu gaat inzetten om na te gaan hoe een en ander werkt. Dat is iets anders dan helemaal een nieuw onderzoek op te zetten. De wethouder voegt hieraan toe dat een Uitvoeringsprogramma diversiteit en inclusie gericht op de gemeentelijke organisatie bijna gereed is en binnen enkele weken naar de raad zal gaan. Dat gaat hierop meer in. De wethouder kan zich voorstellen dat mevrouw Passier dat met belangstelling zal lezen.

Mevrouw Nolten (BIJ1) kijkt daar ten eerste naar uit. Haar vraag is ook of dat door externen gemonitord wordt, ook in het kader van blinde vlekken die niet altijd gezien kunnen worden door de eigen organisatie. Haar fractie heeft advies gevraagd bij Atikel1 en bij de onderzoekers over wat zij nu adviseren op dit moment met ook de kennis dat er nu een inclusieaanpak aankomt.

Wethouder Voortman antwoordt dat wanneer het gaat om de beleidsnota Inclusie, de brede aanpak op inclusie er sowieso een monitoringcyclus komt exclusief met partners en ook met de stad; dat is het college van plan.

Mevrouw Nolten (BIJ1) vindt partners en de stad een beetje vaag klinken. Zij hoopt dat dat verduidelijkt gaat worden in de komende agenda.

Wethouder Voortman antwoordt bevestigend. Zij rondt hiermee haar beantwoording af.

1120 **Burgemeester Dijkma** zal antwoord geven op 15 thema's. Zij zal per onderwerp antwoorden en niet per fractie. Inleidend zet zij uiteen dat hier de programmabegroting centraal staat. Zij voorziet ingewikkelde tijden waarbij goed nagedacht zal moeten worden waar het geld n uitgegeven wordt. Dat is ook al te zien in deze begroting. Zij maakt zich zorgen over de stapeling van wensen zonder dat de commissie er extra budget bij levert op een enkeling na die een amendement aankondigt. Dat gaat niet.

Allereerst gaat zij in op de discussie in de commissie over veiligheid in de stad. Het probleem van die discussie is dat beide waar is: op sommige cijfers is een dalende trend te zien. Tegelijkertijd is een extreme verharding te zien op sommige van de incidenten die zich voordoen in de stad. De burgemeester bevestigt dat het bestuur succesvol is én dat er nog veel te doen is. Zij heeft haar handen vol aan de veiligheid in de stad en noemt enkele trends die zich voordoen.

1130 Zij is het eens met mevrouw Meerding dat de ambitie moet zijn om het beter te doen. In een groeiende stad is het gelijk houden van de veiligheid ook een verbetering. In die zin is de ambitie zo te lezen. Elke dag zet de ambtelijke organisatie een stap extra. In goede samenwerking met politie Justitie en de BOA's wordt dagelijks goed samengewerkt.

1140 Op de vraag hoe het budget zich ontwikkelt, zet de burgemeester uiteen dat het budget voor 2024 67,6 miljoen is. In 2025 66,9 miljoen. In 2026 67,2 miljoen. En in 2027 67,2 miljoen structureel. Daarin zit dus fluctuaties, maar ook een verlaging. Een van de posten daarin is de door de heer Van Steeg genoemde digitale veiligheid; het goede nieuws is dat die samenhangt met de Veiligheidsagenda die de raad later dit jaar zal ontvangen. Dat is daarmee de financiering van de agenda digitale veiligheid; die is voor deze periode gedekt. De burgemeester kon niet overeind houden om het structureel door te trekken naar een volgende periode. Aan het einde van dit plan zal een nieuwe weging moeten plaatsvinden of er geld komt of niet. Dan is het een paar jaar later. Het kan ook zijn dat dan de financiële malaise nog groter is. Of er is ruimte. Dan kan op dat punt weer een nieuwe weging plaatsvinden.

1150 **De heer Koning** (D66) dankt de burgemeester voor deze beschouwing. Hij vindt het fijn dat zij waarheid ziet in het totaal van het debat.

Wanneer hij specifiek kijkt naar de criminaliteitscijfers en de uitsplitsing daarvan, valt hem één ding écht op: behalve op één aspect scoort Utrecht beter dan in 2013. Die ene uitzondering is fietsendiefstal. Dat is in een jaar tijd met ruim 30% toegenomen. Hij vraagt hoe dat te verklaren is. Doet de gemeente er alles aan om fietsendiefstallen tegen te gaan?

1160 **Burgemeester Dijkma** zet daarop de opsporingcapaciteit niet vol in. Dat neemt niet weg dat het stelen van fietsen heel vervelend is. Uitgezocht zou moeten worden of de diefstal samenhangt met het succes als fietsstad. Er zijn in Utrecht meer fietsen dan inwoners. Kijkend naar wat er afkomt op het stadsbestuur aan zorgelijke ontwikkelingen binnen het veiligheidsdomein, zet het stadsbestuur daarop niet de volle

capaciteit. Dat doet het college wel op andere onderwerpen zoals naar voren gebracht door mevrouw Fattal.

De heer Van Steeg (CDA) begrijpt wat de burgemeester zegt over keuzes die gemaakt moeten worden als het gaat om digitale veiligheid. Hij vraagt of zij met hem deelt dat een merkwaardige keuze is om juist hierop te korten bij de Voorjaarsnota gezien de ontwikkelingen in de digitale veiligheid.

1170 **Burgemeester Dijkma** antwoordt dat zij dat heel goed heeft afgewogen. Zij beseft dat op dit onderwerp de gemeente vol aan de bak zal moeten in de komende tijd. Dat zal het college ook doen. De raad zal het plan ontvangen. Dat loopt tot en met deze periode voor de Veiligheidsagenda. Zij kan het risico nemen na deze periode daarvoor opnieuw een strijd te moeten voeren of dat ze kan zeggen dat de aanpak zo succesvol was dat die vanzelf binnen de reguliere werkwijze valt. In de komende periode zal dit onderwerp niet te kort gedaan worden. Om die reden vindt zij het verantwoord.

1180 Het eerste verzoek zonder dekking kwam van mevrouw Meerding voor de uitbreiding van het aantal focusgebieden; niet alleen naar ASW en Lombok maar kijk ook naar Kanaleneiland Zuid en het Winkelcentrum Lunetten. Dat past niet binnen de huidige budgetten. Uiteraard heeft het college voor die gebieden extra aandacht. Maar een programmatistische aanpak vereist veel meer capaciteit. Los van de vraag of daarvoor financiën zijn, moet de menskracht daarvoor ook gevonden worden. Dat blijft in de krappe arbeidsmarkt in toenemende mate een issue.

Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat het altijd de bedoeling is om de voorstellen wel te dekken. Wanneer zij dit in een amendement zou zetten, zou daarvoor dekking zijn. Zij heeft niet de illusie dat zij daarvoor de rest van de raad meekrijgt. Zij hoopt dat de burgemeester nog ingaat op de andere mogelijkheden in haar verdere beantwoording om op dit gebied nog iets te doen - zij sprak ook over camera's, over integrale aanpak.

1190 **Burgemeester Dijkma** gaat daar direct op in. De camera's worden altijd afgewogen in het beleidskader zoals de raad dat in meerderheid heeft vastgesteld. Daarbij geldt dat wanneer het nodig is, de duur van de tijdelijke camera verlengd wordt. Het is ook mogelijk dat er later een camera terugkomt. Het zal altijd een sluitstuk zijn van beleid. Zij heeft niet de illusie dat met één of twee camera's de problemen in de gebieden opgelost zullen worden. Een oplossing vraagt om andere inzet. Zij denkt ook dat het belangrijk is; de gemeente doet niet niets in die gebieden. Het college blijft daarop inzetten. Mocht er een camera nodig zijn, komt die binnen de regels van het beleidskader.

Mevrouw Meerding (VVD) begrijpt dat kader heel goed. Zij vraagt of het wellicht tegenstrijdig is om te zeggen dat er tijdelijk camera's gewenst zijn terwijl ze steeds weer worden teruggehangen. Dan schieten ze haars inziens hun doel voorbij.

1200 **Burgemeester Dijkma** antwoordt dat het college dat ook niet steeds doet. Het college doet dat soms en alleen wanneer dat nodig is. Die precisie is daarbij te betrachten. Dat werkt op zichzelf goed. In dat kader is eerder gepleit voor meer flexibiliteit dan voor minder omdat het college ook ziet dat de criminaliteit of de druk in de stad of de overlast zich verplaatsen.

Met betrekking tot de aanpak verwarde personen vindt de burgemeester het goed te zeggen dat het beeld van het college is dat het aantal verwarde personen toeneemt. Dat is terug te zien in de PGA-aanpak waarin meer mensen worden opgenomen en waarin meer wordt ingezet op overlastlocaties. Dit jaar is een intensivering of een nieuwe aanpak gestart waarbij het college het overleg met de partners, ook met de

- 1210 zorgpartners, geïntensiveerd heeft. Op wijkniveau is een lokaal PGA-overleg. Ook voor de binnenstad is het regulier operationeel ketenoverleg. Het college startte het Erop Af Team in de binnenstad. Het college neemt zich voor in Q1 2024 een update naar de raad te sturen: over de stand van zaken en wat er allemaal gedaan wordt. Recentelijk is een Oploop gehouden met de minister van Justitie en de minister van langdurige Zorg om te laten zien hoe het college in Utrecht met deze thematiek aan de slag gaat waarbij zorg en repressie hand in hand gaan - de Utrechtse aanpak. De ministers waren daarvan onder de indruk.
- 1220 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) merkt op dat in de media is gecommuniceerd dat de PGA ook een preventieve werking heeft; daaronder valt het bezoek aan huis van iemand die zijn baan heeft verloren, of van iemand die terug is gevallen in verslaving. Zij vraagt wat op wijkniveau in een dergelijk PGA-overleg besproken wordt; is dat na afloop of preventief?
- Burgemeester Dijkma** antwoordt dat dit op operationeel niveau ligt. Zij vindt dat geschikter om dit in de update te vermelden. Haar indruk is niet dat er pas in actie gekomen wordt wanneer het kalf verdrongen is.
- Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de aanpak femicide. Zij vindt dat een belangrijk thema. Dat begint met niet weggijken benoemen, precies zoals geformuleerd door mevrouw Fattal. Zij schetst haar aandacht hierop. Het college gaat daarmee aan de slag. Het college brengt dit onder in de multidisciplinaire aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Hulpverlening en justitie werken ook op dit dossier samen. In de komende tijd zal het college hierop actiever zijn.
- 1230 De achtergelaten kinderen is een lastiger verhaal. De burgemeester heeft laten uitvragen hoe dat precies zit in de uitschrijving bij de burgerlijke stand.
- Mevrouw Snippe** (Partij voor de Dieren) verwacht dat de burgemeester bekend is met het onderzoek dat aantoonde dat een 67% van de gevallen waar bij sprake is van dierenmishandeling, ook sprake is van mishandeling van mensen in het gezin. Zij vraagt of de burgemeester bereid is om die link te leggen. In hoeverre wordt die link al gelegd.
- 1240 **Burgemeester Dijkma** reageert daar voorzichtig positief op. Het onderzoek is bekend. Mevrouw Snippe heeft volstrekt gelijk. Recentelijk is dat ook gebleken in Rotterdam. Zij denkt dat dat een belangrijke indicator is en dat die op die manier moet worden meegewogen.
- De burgemeester gaat in op de uitschrijvingen. Dit jaar waren dat 371 kinderen van 0-18. Die vertrokken naar het buitenland. Dit aantal bestaat uit kinderen die zijn ingeschreven met familie of alleen. Gelet op de zeer beperkte capaciteit bij de burgerlijke stand, is het niet mogelijk om daarna nog te gaan uitspinnen wat dat betekent. Zij ziet het probleem wel. Zij weet niet of hieraan iets is te doen binnen de bestaande kaders voor zover de politie en justitie daarmee niet al aan de slag zijn.
- 1250 Wanneer dat extra nog iets vraagt van de gemeente, zit de burgemeester tegen het plafond van wat de gemeente kan leveren. Bij de burgerlijke stand is in ieder geval al sprake van een tekort aan menskracht.
- Mevrouw Fattal** (GroenLinks) begrijpt de uitdaging met betrekking tot capaciteit goed. Zij is benieuwd naar de wettelijke kaders. Kan de gemeente vragen wanneer iemand zich uitschrijft waar iemand heen gaat en wanneer mensen terugkomen.
- Burgemeester Dijkma** antwoordt dat ze dat moet laten uitzoeken. Zij veronderstelt dat mevrouw Fattal als geen ander weet dat de privacywetgeving mensen ook beschermd tegen al te veel nieuwsgierigheid. Dat is lastig. Het gaat om specifieke

doelgroepen die in beeld zijn rondom vermeende terroristische activiteiten. Ook daar vinden dit soort casussen plaats. Dan is het gemakkelijker om daarvan iets te vinden.

1260 **Mevrouw Assen** (PvdA) merkt op dat bij femicide ook een vraag gesteld is over de feestdagenaanpak.

Burgemeester Dijkma antwoordt dat dat van hetzelfde laken een pak is; haar vraag is dan wat mevrouw Assen concreet vraagt. Mogelijk moet het college dan iets doen. Uiteraard is het college hierop alert rond de feestdagen. Een campagne zou een optie kunnen zijn. Maar daarvoor zijn de middelen niet.

Mevrouw Assen (PvdA) begrijpt dat. Zij bevestigt dat het kort dag is. Zij stelt zich voor dat de burgemeester hierin beter thuis is dan zij. Zij roept de burgemeester op om na te gaan wat haalbaar is en niet heel duur.

1270 **Burgemeester Dijkma** antwoordt dat een klein prijskaartje ook een prijskaartje is. De optelsom van kleine prijskaartjes, leiden toch tot een grote rekening. De burgemeester kan die niet betalen. Zij is daarin streng. Ook dit jaar zal hieraan aandacht besteed worden. Zij schetst hoe ingewikkeld het kan worden.

Mevrouw Assen (PvdA) had gevraagd hoe de gemeente omgaat met dat het bekend is dat het rond de feestdagen intensiever is. De burgemeester weet al wat hierop gebeurt met de partners.

1280 **Burgemeester Dijkma** bevestigt dat het college aandacht besteedt, ook met de campagne van Orange the World in het najaar. Op die manier doet het college alles wat kan, ook om het bewustwordingsproces op gang te houden. Bovendien heeft het college een aanpak huiselijk geweld. Ook zet het college stappen in de aanpak van femicide. Het onderwerp wil het college ook daarin tot zijn recht laten komen. Zij stelt voor een ander moment te kiezen om hierover door te praten aan de hand van een update; dan kan het college ook laten zien wat het al doet, wat het college extra doet en wat dat betekent. Zij wil voorkomen een aantal kleine onderwerpen te selecteren. Dan kiest zij liever voor een integrale bespreking.

Mevrouw Assen (PvdA) vindt dat heel goed. Haar vraag was er nu op gericht op het gegeven dat het nu eind oktober is en dat de feestdagen in aantocht zijn. Zij neemt nota van wat de burgemeester heeft gezegd.

1290 **Burgemeester Dijkma** gaat in op de opmerkingen over het vuurwerk. Zij geeft daarvan een update: toename meldingen vanaf oktober, een piek vanaf half december, de aanpak voor dit jaar is gewijzigd. Vanaf oktober zet het college de wijkboa's in op vuurwerkoverlast. Zij surveilleren actief op hotspots naar aanleiding van meldingen en op vuurwerkvrije zones. Daarnaast zet het college vanaf half december de vuurwerkteams in; in de derde week van december zijn dat vier koppels, in de vierde week van december gaat dat naar acht koppels. Ook zij worden ingezet op de hotspots.

De burgemeester gaat in op de normalisering van de discussie over drugs; daarover is de raad een brief toegezegd, deels vanuit de portefeuille volksgezondheid. Het college heeft ervoor gekozen de wethouder volksgezondheid The leading actor te laten zijn op dit dossier. Zij verwijst de heer Van Steeg naar wethouder Eerenberg.

1300 **De heer Van Steeg** (CDA) blijft moeite houden om die twee van elkaar te scheiden. Hij stelt zich voor dat de burgemeester heel goed een integrale blik kan werpen op dit onderwerp. Hij vraagt of de burgemeester bereid is een dergelijke campagne te starten.

Burgemeester Dijkma antwoordt dat zij die integrale blik in het college heeft. De heer Van Steeg gaat het gesprek aan met de wethouder.

Ook als het gaat om stalbranden zit wethouder Eerenberg op dat dossier. Het gaat om handhaving in de bestaande bouw. De burgemeester kan toezeggen met de VRU op te diepen wat op dit terrein allemaal gebeurt, niet zozeer alleen in preventie, maar ook wat dat betekent in de samenwerking rondom de handhaving. Voor het grootste deel zit dit niet in haar portefeuille.

Mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren) begrijpt dat de burgemeester de oproep om zich ook te bekommeren om dieren, niet onderschrijft.

Burgemeester Dijksma antwoordt ontkennend. Zij is ingegaan op de verdeling in het college als het gaat om de verantwoordelijkheden.

Mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren) houdt vast aan haar pleidooi. Zij krijgt graag de reactie van de burgemeester daarop.

Burgemeester Dijksma aanvaardt het compliment met het in haar gestelde vertrouwen. Zij houdt vast aan de portefeuilleversdeling. Dit thema vindt plaats binnen het domein van de ruimtelijke ordening. Zij herhaalt haar toezegging als het gaat om haar toenadering van de directeur van de VRU; die toenadering is vanuit een andere lijn en niet vanuit haar collegebevoegdheid. Zij zal de commissie schriftelijk informeren over wat uit dat gesprek komt.

Zij vervolgt met in te gaan op de inbreng van mevrouw Assen over de Wijkbureaus. De fysieke wijkposten Lombok en ASW zijn in de maak. In Lombok is het college in onderhandeling met een pandeigenaar. Bij de ASW is een pand gevonden. Het college legt de laatste hand aan de inrichting van dat pand. Gesproken is over de verplaatsing van een Wijkpost. De burgemeester zet uiteen dat het steeds de bedoeling was dat die wijkpost eerst tijdelijk in West zou komen en daarna zou doorschuiven naar Oog in Al. Dat is niet een plotselinge verandering van beleid.

Met betrekking tot de dragqueens en de vraag of de doelgroep is op te nemen in de aanpak straatintimidatie zet de burgemeester uiteen dat het college specifiek aandacht heeft voor de brede LHBTIQplus gemeenschap. Daar valt de groep ook onder. Dat betekent niet dat het college specifiek met deze groep in gesprek is. Wanneer daaraan behoefte is, is dat gesprek te voeren. De burgemeester gaat ervan uit dat evenveel aandacht in de aanpak zal zijn voor elke vorm van intimidatie, en om wie het ook gaat. Het college zal later verslag doen van de voortgang in de aanpak. Zij bevestigt richting Student & Starter dat er niet alleen een mooie onderwijsmodule is op drugs, maar dat het bestuur van Utrecht ook een fantastische onderwijsmodule heeft gepresenteerd rondom het onderwerp straatintimidatie. Die is zo goed dat hij waarschijnlijk landelijk wordt uitgerold. Zij dankt iedereen in het team die daaraan heel hard heeft gewerkt.

Zij vervolgt met in te gaan op de koranverscheuringen en de demonstraties. Zij ziet een belangrijk verschil in de wetgeving tussen datgene wat toegestaan is aan beledigend en schurend en datgene wat strafbaar is. Het is niet aan de burgemeester om te beslissen en te bepalen wat een strafbare uiting is. Wat strafbaar is wordt getoetst door het Openbaar Ministerie op basis van de huidige geldende Nederlandse wetgeving. Daarbij geldt bijvoorbeeld dat de koran verscheurd mag worden, ook al is dat voor grote groepen mensen heel pijnlijk en zeer beledigend. Bij een verbranding gelden andere regels; dan is er vuur in de openbare ruimte en is het te verbieden volgens de APV. Het college zit er bovenop bij dat type demonstraties met een of speciale officier van justitie om te beoordelen of iets strafbaar is of niet. Dat is ook gedaan bij de recente demonstratie van vorige week. Ook daarin lag de beslissing niet bij de burgemeester. Zij noemt in dit verband de trias politica.

Gevraagd is in navolging van een oproep iets te doen om een bepaalde aanbesteding niet door te laten gaan; de burgemeester ontraadt dat de raad. De burgemeester zet in deze stad alles op alles om de bondgenoten van de gemeente bij elkaar te brengen en met elkaar in gesprek te laten gaan en niet iets eigenstandigs te doen waarin een conflict elders in de wereld naar Utrecht gehaald wordt. Dat betekent dat alle zeilen bijgezet moeten worden. Dat betekent dat de burgemeester soms kritiek krijgt over haar handelen; het is haar taak om in Utrecht de vrede en de openbare orde te bewaren en te bewaken. Zij hoopt dat de raad haar daarin wil steunen. Dat op zichzelf is al moeilijk genoeg.

De heer Simşek (DENK) riep niet op één kant te kiezen in bijvoorbeeld een conflict. Hij riep op de kant te kiezen van het internationaal recht en van mensenrechten. Hij vraagt hoe de burgemeester de mensenrechtenstad Utrecht rijmt met een bedrijf dat bijdraagt aan oorlogsmisdaden elders in de wereld waarvan mogelijk straks bussen door de stad Utrecht gaan rijden.

Burgemeester Dijkma merkt op dat de heer Simşek in zijn woordkeus wel degelijk één kant kiest. Daar zit haars inziens het probleem. Zij vindt het belangrijk om nu niet weer nieuwe onderwerpen op te zoeken waarmee controverses veroorzaakt wordt. Zij vindt het niet aan haar als burgemeester om over specifieke aanbesteding van het openbaar vervoer zich uit te laten, nog los van het gegeven dat zij de context niet kent, de achtergrond niet en ook niet kan delen of dat wat de heer Simşek zegt allemaal waar is.

De heer Simşek (DENK) benadrukt zijn standpunt met in te gaan op de gevolgen van een eventueel gunstig resultaat voor een bedrijf in aanbesteding. Hij informeert de burgemeester graag. Hij wil graag met haar uitgebreide brief van onder andere the Rights Forum doornemen. Daarin staat dit goed beschreven, ook als het gaat om verdragen die Nederland heeft getekend als het gaat om internationaal recht, rond maatschappelijk verantwoord inkopen.

Burgemeester Dijkma heeft voor haar informatie de heer Simşek niet nodig. Zij wil het graag laten bij haar inbreng hierover.

Mevrouw Meerding (VVD) begrijpt dat de burgemeester niet gaat over wat wel en niet strafbaar is. Haar verbeterpunten zitten in hoe het college reageert wanneer er iets misgaat in een demonstratie en hoe snel de raad daarover geïnformeerd wordt. Haar inbreng ging vooral daarover.

Burgemeester Dijkma attendeert op haar brief; daarin was te lezen dat er per saldo niets mis ging. Er gebeurde alleen iets dat leidde tot heel veel beroering. Het college heeft in de brief een uitleg en een verantwoording gegeven. Zij gaat nader in op de gebeurtenissen. Wat haar betreft is adequaat gehandeld op de gebeurtenissen.

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op mensen die een bedrijfssluiting meemaken wanneer explosieven aan hun voordeur waren gehangen. Zij gaat niet in op individuele casussen en zij handhaaft dat standpunt. In dit soort situaties vindt zij het belangrijk bij feiten te blijven. Het college sluit een huis of een bedrijf niet lichtvaardig. Daarbij wordt altijd het belang meegewogen van een ondernemer of een eigenaar of een huurder van een woning. Dat wordt daarna ook door de rechter getoetst. Dat gaat ook hier gebeuren. De burgemeester vindt dat de raad zich niet moet mengen in een lopende juridische casus. Zij roept de raad op dit ook te doen.

De heer Simşek (DENK) vraagt hoe de burgemeester met dit soort sluitingen rekening houdt met het gegeven dat de verhuurder de huurovereenkomst kan ontbinden

en dat dergelijke ondernemers op straat kunnen komen te staan als gevolg van het gegeven dat het pand ooit is gesloten door de gemeente.

Burgemeester Dijkma antwoordt dat hierin een proportionele afweging plaatsvindt. Gekeken wordt bijvoorbeeld of er meerdere zaken zijn waar hetzelfde gebeurt. De economische gevolgen worden meegewogen en of zich dat verhoudt tot de onveiligheid die in de buurt kan plaatsvinden wanneer geweld in de richting van een bedrijf wordt uitgeoefend. Zij benadrukt dat hierin een integere afweging plaatsvindt. Dat kan soms betekenen dat de rechter zegt dat de gemeente dit anders had moeten doen, of dat een pand minder lang gesloten mag worden. Zij vindt dat dat goed is. Het handelen van de gemeente wordt altijd getoetst. Dit moet niet door de raad getoetst worden maar door de rechter.

De heer Simsek (DENK) vraagt of de burgemeester bereid is om met deze ondernemer in gesprek te gaan en haar eventueel bij te staan wanneer de verhuurder haar op straat zou zetten.

Burgemeester Dijkma antwoordt niet in te gaan op individuele casussen. Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de inbreng over mensenhandel zoals naar voren gebracht door de ChristenUnie. Zij zet uiteen dat Utrecht goed aangehaakt is bij het programma en bijgedragen heeft aan de totstandkoming van dat programma. De G4 heeft samen met de VNG vandaag een brief gestuurd naar de commissie ten behoeve van het Kamerdebat dat daar gaat plaatsvinden. De brief gaat in op twee specifieke punten: de gegevensdeling eerder mogelijk maken; van belang voor de opsporing. En ten tweede de opvang van slachtoffers en daarvoor goede aandacht hebben. De 2 miljoen euro zal waarschijnlijk in projecten gaan zitten en niet naar gemeenten gaan.

D66 verzocht een toezegging gestand te doen met betrekking tot privé camera's op de openbare ruimte gericht. De gemeente heeft geen bevoegdheden. De bevoegdheden liggen bij de autoriteit persoonsgegevens. Een klein communicatieplan is in de maak en kan dit jaar nog worden uitgevoerd. Bij de halfjaarlijkse update van het cameratoezicht wordt de raad geïnformeerd en krijg D66 het antwoord op de vraag. Zij gaat in op datgene wat gezegd is over de Utrexit. Zij vindt dat een heel slecht idee. Zij bevestigt het belang van de vraag hoe het zit met transparantie en controle. Het college probeert bij de gemeenschappelijke regelingen de raad met zienswijzen op een goede manier mee te nemen. Dat leidt ook regelmatig tot een bijstelling, ook van het beleid. Er is niet één raad die daarop toeziet naar soms zelfs 26 als het gaat om de VRU. Regelmatig worden bijeenkomsten gehouden voor alle raadsleden, bijvoorbeeld recentelijk nog vanuit de U10. Het valt haar op dat de Utrechtse raad in afwezigheid schittert. Zij roept ook de heer Gallaird op langs te komen; in de bijeenkomsten kunnen raadsleden hun invloed uitoefenen op het beleid van de organisatie. Zij rondt hiermee de beantwoording af.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) vraagt of dit een "nee" is op de gevraagde toezegging. **Burgemeester Dijkstra** antwoordt bevestigend. Zij attendeert op de gevolgen daarvan alleen al om die stap te zetten. Zij herhaalt haar vraag te stoppen met het doen van voorstellen zonder dekking te geven.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) kondigt een amendement aan.

Gemiste vragen

Mevrouw Passier (VOLT) vraagt hoe de raad betrokken wordt bij de acties die het college gaat uitwerken; hoe zijn de bovengemeentelijke belangen te controleren?

1450 Welke vorderingen worden daarin gemaakt. Haar fractie is voorstander van de Utrexit.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) had een vraag gesteld over de indicatoren 2022/2023 over betrouwbaar bestuur. Op die vraag miste hij het antwoord.

Punt van orde

Mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren) gaat ervan uit dat bij de commissie ROG wethouder Eerenberg antwoord zal geven op de vragen waarop de burgemeester geen antwoord gaf. **Burgemeester Dijkma** antwoordt bevestigend.

1460

Voortzetting debat, gemiste vragen

Mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren) deed een aantal suggesties in het kader van het antwoord van de burgemeester over de VRU. Zij vraagt de burgemeester daarop te reageren: steekproeven bij stalcontroles waarbij gelijk te beboeten is bij overtreding van de regels en eventueel vooraf aankondigen dat er steekproeven gehouden zullen worden zo dat de stallen op orde te brengen zijn. Zij deed een voorstel voor de inzet van BOA's op de stalcontroles. Zij wil graag weten hoe de burgemeester daarin staat.

1470 **Mevrouw Assen** (PvdA) merkt op dat de burgemeester niet inging op haar vraag over de aanpak van het tekort aan personeel in het veiligheidsdomein. De meeste suggesties die zij deed, kosten geen geld; daarbij gaat het om beleidskeuzen.

Mevrouw Meerding (VVD) had een vraag gesteld over de gebiedsgerichte aanpak die er nu al is bij de ASW in Lombok en het geld dat na 2024 daarvoor niet meer beschikbaar is en wat er dan gebeurt met de aanpak.

Beantwoording

1480 **Burgemeester Dijkma** vindt de vraag over de indicatoren technisch; zij vraagt die vraag langs ambtelijke weg af te doen.

Op de meer algemene vraag over de betrouwbare overheid waarbij ook de visie van het publiek op de raad ter sprake kwam, moedigt zij de raadsleden aan dit gezamenlijk op te pakken. Zij vindt het overigens zeer terecht dat VOLT deze vraag stelde. Zij heeft iets gezegd over de bovenwettelijke regelingen in het debat met de heer Gaillard; zij herhaalt haar inbreng over de zienswijzen. Plannen in het kader van bovenwettelijke regelingen zijn in de raad besproken. De raad gaat er over. Dit komt op verschillende momenten bij de raad langs. De raad kan altijd een debat initiëren.

1490 **Mevrouw Passier** (VOLT) zocht de activiteiten erbij op zoals opgenomen in de begroting waar het gaat om de betrouwbare overheid; "nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar...formuleren van doelstellingen en ambities ten aanzien van het functioneren van de raad op langere termijn." Zij vraagt hoe het college de raad daarin meeneemt.

Burgemeester Dijkma bevestigt dat dit ook in de raad besproken wordt. Het DB van de raad zal daarin een leidende rol nemen. Uiteraard wordt de raad hierbij betrokken.

Zij gaat in op de suggesties van mevrouw Snippe en blijft het antwoord schuldig op de vraag over de steekproeven; zij vermoedt dat dat gaat om handhaving. Dat is aan de orde in een andere portefeuille. Dat geldt ook voor de vraag met betrekking tot de

1500 inzet van de BOA's. Een eventueel amendement kan pas beoordeeld worden wanneer de dekking aangetoond wordt. Het is moeilijk om daarop vooruit te lopen. Richting mevrouw Assen zet de burgemeester uiteen over de aantrekkelijkheid van beroepen in de veiligheidsketen dat zij het lastig vindt omdat mevrouw Assen zegt dat dat iets te maken heeft met beleidskeuzes. De burgemeester antwoordt bevestigend met op te merken dat die voor een belangrijk deel in het bredere mandaat liggen van het college. Gratis parkeren voor agenten kan niet besproken worden met de burgemeester; daarover gaat de wethouder Verkeer. Dit debat speelt ook bij onderwijs, voor onderwijzers. Dat bleek al ingewikkeld om dat tot een goed einde te brengen. Zij legt de vraag voor aan de raad of het wellicht raadzaam is eerst te kijken of dit een goede routing is. De burgemeester is hierover voorzichtig. Zij bevestigt dat 1510 het beleidskeuzen zijn. Beleidskeuzen hebben soms grote consequenties. Zij vindt het niet verstandig om daarop vooruit te lopen. Zij stelt voor dat de PvdA fractie daarover een voorstel indient. Dan kan het college daarop reageren. Mevrouw Meerding vroeg wat er gebeurt met de incidentele impuls. Dat moet worden gezien wanneer het stadsbestuur op streek is met het programma. Het kan zijn dat het aanjaaggeld daarvoor voldoende was om een forse klap naar voren te maken. Het college blijft dit met updates naar de raad sturen. De burgemeester stelt voor dit met de raad te bespreken op het moment waarop het einde van het geld is bereikt: wat dat betekent. Ze wil daarvoor eerst meer inzage hebben en kunnen beoordelen of het een succes is. Zij denkt overigens dat dit een goede aanpak is. Zij ziet uit naar 1520 het vervolg.

Tweede termijn

De heer Van Bergen (ChristenUnie) spreekt zijn waardering en steun uit richting de burgemeester voor haar opstelling als het gaat om conflicten elders in de wereld die de gemoederen bezighouden in Nederland en Utrecht. Hij vindt de houding van de burgemeester getuigen van wijsheid.

De voorzitter vraagt of er partijen zijn die iets willen meegeven aan de raadsbespreking van de programmabegroting.

1530 **De heer Koning** (D66) heeft een technische vraag uitgezet in het kader van de Open Overheid en de toename van fietsendiefstallen in de overweging van D66 voor zijn inbreng in de gemeenteraadsvergadering.

Mevrouw Meerding (VVD) zal een amendement indienen om geld vrij te maken voor de gebiedsgerichte aanpak in Lunetten en Kanaleneiland Zuid.

Mevrouw Passier (VOLT) denkt aan een motie over effectindicatoren om die hier en daar aan te vullen en mogelijk een motie voor de uitvoering van de raadstoets die is gehouden.

1540 **De heer Van Steeg** (CDA) gaat na in hoeverre zijn fractie amendementen zal inbrengen. Zijn fractie zal in ieder geval een tegenbegroting indienen. Hij heeft in het debat een aantal zaken genoemd die in die tegenbegroting terugkomen.

Mevrouw Assen (PvdA) kondigt een fractieoverleg aan.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) overweegt een motie over specifiek beleid ten aanzien van femicide. Afhankelijk van wat blijkt over de privacywetgeving misschien iets over de meldingen bij uitschrijving.

1550

Mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren) kondigde al een amendement aan om geld vrij te maken voor een BOA om de stallen te controleren op brandveiligheid en die over dat onderwerp kan adviseren.

Toezeggingen

- In Q1 2024 ontvangt de raad een brief met een update over het beleid t.a.v. verwarde personen;

1560

- Er volgt vóór einde 2024 een schriftelijke terugkoppeling aan de raad van het reguliere gesprek van de burgemeester met de directeur VRU over de brandveiligheid van veestallen;

- In Q2 2024 volgt een raadsbrief met een update over de aanpak huiselijk geweld, waarin ook het thema femicide wordt meegenomen.